

VIENTYBĖ

77 M. 25 N.

192 Highland Boulevard
Brooklyn 7, New York

1963 M. LIEPOS (JULY) 5 D.

Telefonas:
APplegate 7-7257

KAINA 15 C.

Algis Malinauskas (Toronto "Aušra") bėga olimpine estafete New Yorke įvykusiose Šiaurės Amerikos XIII-osiose žaidynėse. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Rungėsi S. Amerikos sportininkai

Daugiau kaip šimtas jaunuolių-berniukų ir merginų iš kelių Šiaurės Amerikos vietovių išbandė savo jėgas New Yorke sporto aikštėje.

Birželio 29 ir 30 dienomis įvykusiose tryliktosiose žaidynėse dalyvavo sportininkai iš New Yorke, Toronto, Clevelando, Bostono ir kt.

Jų pasirodymai apėmė lengvąją atletiką. Buvo demonstruojami jų sugebėjimai bėgimuose, šoliuose ir mėtymuose.

Daugiausia taškų surinko ir tuo būdu visų rungtynių

laimėtoju išėjo Clevelando "Žaibas," taip pat laimėdamas ir Liet. Bendruomenės pereinamąją didžiąją taurę. Gražiai pasirodė ir kiti sportininkai, ypač Toronto "Aušra."

Newyorkiečiams garbės pelnė Atletų Klubas, laimėjęs Tautinės Sąjungos 11 skyriaus pereinamąją taurę, skirtą sportininkams, kurie geriausiai vartoja lietuvių kalbą.

Lauko tenise vyrų vienetė laimėjo S. Arūnas, o dvejere — S. Arūnas ir A. Birutis. Iš newyorkiečių pirmą vietą leties ir rutulio metime laimėjo Ričardas Trampas, o Leopoldas Markevičius laimėjo pirmą vietą 400 metrų bėgime, gi S. Sabaliauskas laimėjo pirmą vietą šuolyje su kartimi.

Newyorkiečiai betgi ne tik patys dalyvavo sporto rungtyne, bet ir yra skyrę dovanų. Taip, pavyzdžiui, New Yorke sluvėjų lokalo dvi taurės laimėjo clevelandiečiai — viena taurė jiems

Nukelta į 12 psl.

Mirė Marcelė Kubiliūtė

Ji buvo gimusi 1898 m. birželio 6 d. Prieš I Pas. karą mokėsi Vilniaus gimnazijoje ir aktyviai dalyvavo ateitininkų veikloje. Lietuvos universitete studijavo humanitarinius mokslus. Nuo 1925 iki 1940 metų dirbo užsieny reikalų ministerijoje. Yra veikusi visoje eilėje vilniečių bei Vilniui vaduoti sąjungoje.

Velionė pasimirė Vižulėnų (netoli Vilniaus) kaulų tuberkuliozės sanatorijoje,

bet mirė ne nuo tuberkuliozės, o nuo vėžio.

Be kaulų džiuvos, ji dar sirgo ir vėžiu. Perna! jai Onkologiniame dispenseryje Vilniuje buvo padaryta operacija (krūties vėžio), tačiau vėžys greitai ją numarino. Ligonė labai kankinosi, visą laiką gavo nuskaudinamų vaistų, bet ir tie vėliau nepadėjo.

Buvo pašarvota pas gimines Vilniuje, Labdarių gatvėje, o gedulingos pamal-

dos įvyko šv. Mikalojaus bažnyčioje. Palaidota Naujų Rasų kapinėse. Jos laidotuvis sutraukė labai daug senų vilniečių veikėjų, su kuriais jai buvo tekę kartu dirbti visuomeninį ir tautinį darbą. Kalbą prie kapo pasakė ligametis jos bendradarbis Vilniui vaduoti sąjungoje Vincas Uždavinsys. Velionės karstas tiesiog skendo gėlėse, kurlas jai sunešė patriotinė Vilniaus visuomenė ir jos draugai.

MES VYTAUTAS ŠIRVYDAS

Protėvių Airiją lankydamas, prezidentas Kennedy kalboje iš istorijos prisiminė, kaip anglams per Žiaurios šimtmečius nepavyko airių nutautinti ar nukatalikinti. Šių tautinė dvasia atsispyrė, nors apleido savo gaelic ir labiau kalba anglų kalba, kuria ir visi airių įžymieji rašytojai, pasiliko airiai — ir katalikai. Tikime, ir mūsų tauta, Žiauriau rusinama negu bet kada, išliks lietuvišiais ir katalikais, kaip airiai išliko airiais, nes turi tokio pat tautinio kovingojo atsparumo, nežiūrint mūsų išsivijoje kai kurių aimanų ir amžinų dejavimų, kurie ne į vienybę veda, bet mus skaldo.

New Yorke įvykęs lietuviškųjų, pagal Audėną, "srovių ir partijų" (20-ties grupių, iš kur jų tiek priviso?) suvažiavimas nusprendė apsiungti VLIKe. Sveikiname, nes vienybė visu lietuvių yra Vieniybės gairė nuo pat jos lopšio. Gal per daug nebus bartasi, tačiau, jei paklausime: jei tų 20-ties grupių lietuviai dauguma jau JAV piliečiai, kodėl neapsivienijo ALTe (nejau mano, "naujieji" geresni piliečiai, negu "senieji"?), o jei dauguma pasiliko Lietuvos piliečiais, kaip tai darė Vieniybės leidėjas-redaktorius Juozas Tysliava, tai — Lietuva juk Europoje, kodėl VLIKO centras ne ten, kur Lietuva?

Mūsų politikos vadai ir diplomatai vienu balsu sako: Lietuvos kita valstybinė nepriklausom-

Nukelta į 4 psl.

LIETUVIAI KALIFORNIJOJE

Los Angeles. — Dešimtoji Lietuvių Diena praėjo nepaprastu pasisekimu, palikdama rengėjams ir dalyviams didelį pasitenkinimą. Birželio 16-ji diena liko Los Angeles Lietuvių kolonijos istorijoje kaip skaitlingiausias ir pulkiausias pavykęs rengimas, sutraukęs Breakfast Klubo patalpas keliai tūkstančiai publikos. Svečių tarpe buvo Rūta Lee-Kilmoneytė, inž. E. Bartkus iš Chicago, Ill., inž. S. Nasvytis iš Cleveland, O., ir daug kitų. Dienoje dalyvavo lietuviai ne tik iš Sacramento, San Diego, Yucalpa, bet nemažai ir iš Chicago bei kitų plačiosios Amerikos miestų.

Diena buvo pradėta pamaldomis šv. Kazimiero bažnyčioje ir gražiu kun. P. Vaserio (iš Australijos) pamokslu.

Po pamaldų visi vyko į Breakfast Klubo patalpas, kur mažojoje salėje buvo atidaryta meno mėgėjų ir lietuviškos spaudos paroda. Parodas tvarkė nepalstami parapijos reikalų rėmėjai Algis Žalūnas ir Vacius Prižgintas.

Punktualiai 2:30 val. p.p. buvo pradėta meninė Lietuvių Dienos programos dalis. Ją atidarė Pranciškus P. Speecheris, par. komiteto pirm., žodžiu ir solisto R. Dabšio sugledotu Amerikos himnu.

Klebonas kun. Jonas A. Kučingis pravedė oficialią Dienos dalį. Kalbėjo kun. P. Vaseris Australijos Lietuvių vardu ir Los Angeles miesto Tarybos narys James Harvey Brown sveikino burmistro ir miesto Tarybos vardu. Pagrindiniu kalbėtoju buvo prelatas George Scott.

Kalbos buvo trumpos ir įdomios. Po jų sekė pati meninė dalis, kuriai gyvai vadovavo Violeta Mitkutė.

Pulkiai pasirodė chigagiečiai solistai Dana Stankaitytė ir Stasys Baras bei parapijos choras, vedamas komp. B. Budriūno. Kiekvieną solistų pasirodymą publika lydėjo ilgais plojimais, o "Vyno Dainą" iš operos Cavalleria Rusticana, kurią atliko choras ir Stasys Baras, publika plojo stovėdama. Choral akompanavo Raimunda Apetkytė, o solistams — Ruta Buell.

Parodos laimėtojams įteikus trofėjus už tris geriausius kūrinius ir klebonui tarus šiltą žodį, Dienos programa buvo baigta Lietuvos himnu, kurį traukė solistai, choras ir tūkstantinė minia žmonių.

Falcon '63 ir kitų laimėjimų traukimas buvo 7 val. vak. Automobilį laimėjo Maria Della Grotta, Svečius vaišino šeimininkės, vadovaujamos Onos Mikuckienės. Prie stalų tarnavo mokyklos vaikų motinos, tvarkomos Norklenės. Tvarką vedė ir prie gėrimų darbuosiai parapijos komiteto vyrai, vadovaujami Frank P. Speecher. Sokiams grojo M. Krafto orkestras. Dalyvius tautiniais ženkliniais papuošė Vida Mikuckytė ir jos draugės. Ši Lietuvių Diena buvo rengiama Mokyklos Fondul paremti. Ji davė tam tikslui per \$6,000 gryno pelno.

* Lietuvių Dienos laimėtoji asmenys ir numeriai, atnešusieji įlems laimę:

Falcon '63 laimėjo Mary Della Grotta; televizorių, rekorderi ir radio aparatą laimėjo A. Polenske — (Anastazija Polenskenė, norėdama laimėti automobilį, pirko bilietėlių už \$500, tačiau laimė nusišypsojo kam kitam. Ji laimėjo tris kitas dovanas),

dviratį laimėjo Rytis Kuzavinis; elektrinį valytuvą

-- Jadvyga Dabulevičienė, electric grill — Florence Maker.

* Meno mėgėjų paroda, antro sykiu suorganizuota Lietuvių Dienos proga, pristatė 15 menininkų, kurie išstatė 50 darbų. Publikos balsavimu pirmoji ir antroji vieta atiteko S. Raubertui, o trečioji — I. Kalvaičiui. Daug darbų buvo paroduota.

* Aple Lietuvių Dieną, be lietuviškų laikraščių, rašė šie amerikiečių laikraščiai: Griffith Park News, Los Angeles Times ir The Tidings.

* Albertas Valentinas, 44 metų amžiaus, buvęs Sibiro tremtinys, kuris tik prieš kelis mėnesius buvo netekęs savo žmonos Johanos, mirė birželio 3 d. Liko našlaičiais keturi vaikai, kurių jauniausias 9 metų. Palaidotas šalia savo žmonos Los Angeles Kalvarijos kapuose. Jo laidotuviams rūpinosi ir daug padėjo Valentino šeimos sponseris A. Dabšys.

* Juozas Gobis, pedagogas ir literatūros kritikas, persikėlė gyventi pas savo sūnų į Cleveland, Ohio. Iki šiol jis gyvena pas savo ženą ir dukrą Ažuolaičius, Los Angeles, Calif.

* Jonas Savickas, Lietuvių parapijos komiteto narys, netoli bažnyčios nusipirko gražius namus, į kuriuos jau persikėlė gyventi. Savickai augina tris dukras, kurių dvi lanko mūsų parapiją mokyklą. Savickienė yra gali stuvėja, — ji dažnai sutvarko ir bažnytinis rūbus.

* Kun. Antanas L. Rubšys, Manhattan Kolegijos, New York, N. Y., profesorius, atvyko į Los Angeles ir sustojo šv. Kazimiero klebonijoje, kur praleis vasarą, padėdamas kunigams pastoracijos darbe.

* Petras Morkūnas iš Cleveland, O., atvyko į Los Angeles ir City College tęsia savo studijas.

* Muz. Juozas Ažuolaitis pavaduoja vargonininką komp. Bronių Budriūna, išvykusį kelioms savaitėms atostogų.

* Vestuvės, Liepos 13, 11 val. ryto, šv. Kazimiero bažnyčioje, Los Angeles, moterystės sakramentą priims žinoma mūsų kolonijos naujosios kartos veikeja Violeta Mitkutė ir inž. Mindaugas E. Gedgaudas.

* Los Angeles šv. Kazimiero Lituanistinę Sešadieninę Mokyklą šiais metais balgė: B. Kazlauskaitė, E. Motiejūnaitė, J. Butkus, K. Domkus ir G. Gudauskas.

* Inž. Julius Jodelė, Los Angeles Ateitininkų S draugų pirmininkas, birželio 7 — 9 dalyvavo Ateitininkų Konferencijoje, New York, N. Y., ir birželio 15 padarė vietos ateitininkams platų pranešimą apie Konferencijos darbus.

* Paskutiniu metu, prasi-dėjus atostogų metui, sekmadieniais lietuvių bažnyčioje galima matyti daug svečių iš visos Amerikos, o daugiausiai iš Chicago, Ill. Vieni atvyksta čia atos-

Ona ir Juozas Garoliai prie savo rezidencijos Verona, N. J. su viešnia iš Brooklyno (dešinėje) — Amelia Sinušienė.

Walter Sinus nuotrauka

Svečiuose pas New Jersey vienybiečius

Neseniai iš Floridos grįžusius vienybiečius, Oną ir Juozą Garolius, praeitą pirmadienį aplankė Amelia Sinušienė su sūnumi Walteriu V. Tyslavienė iš Brooklyno.

Ona ir Juozas Garoliai yra ilgamečiai Vienybės skatytoriai ir rėmėjai, žinomi veikėjai New Jersey lietuvių tarpe. Svečiai iš Brooklyno Garolius užtiko jų gražioje sodyboje Verona, N. J. Tai viena iš gražiausių apylinkių New Jersey valstybėje, kur Garolius įsikūręs prieš 25 metus.

Nuolat remdamas Vienybę, J. Garolis ir šiuo kart paaukojo 25 dolerius, o kiek anksčiau buvo atsiuntęs auką iš Floridos. Pasikalbėję įvairiais lietuviškais reikalais Garoliai brooklyniečius palydėjo pas savo kaimynus Simą ir Oną Goodis, kurie gyvena toje pat apylinkėje West Orange miestelyje.

tojų, kiti pravažiudami sustoja ir aplanko lietuvių bažnyčią.

* Dr. Zigmas ir Žibutė Brinkiai, neseniai atvykę iš Chicago, Ill., į Los Angeles gyventi, gegužės 14 susilaukė pirmgimio sūnaus, kuris birželio 22 d. šv. Kazimiero bažnyčioje kun. kleb. Jono A. Kučingio buvo pakrikštytas Edmundo Zigmo vardais. Krikšto tėvais buvo Petras V. Brinkis ir Marija Ambrozaitienė iš Gary, Ind. Su ja kartu atvyko į Los Angeles ir jos vyras dr. K. Ambrozaitis, LFB pirmininkas. Tai proga pulkioj Balsių — Brinkių rezidencijoje įvyko krikštynos.

* Aloyzas Razutis, Antano ir Onos Razučių sūnus, liet. parapijos choro narys, gerai balgė Marshall High School ir gavo \$8,000 stipendiją tęsti toliau kolegijos mokslus. Sekantiems metams jis yra priimtas į San Diego, Calif., State College. Aloyzas pirmąją ne tik mokslė, bet krepšinio ir stalo teniso sporte.

LIETUVOS KANČIŲ MINĖJIMAS. Šiais metais birželio 23 losangellečiai paminėjo Balsių Birželį pamaldomis ir gražiu minėjimu parapijos salėje. Pamaldose skautai dalyvavo organizuotai. Minėjime paskaityta skaltė Stasys Paltus. Minėjimą organizavo vietos Tarybos skyrius, kuriam vadovauja inž. J. Motiejūnas. Bažnyčioje ir salėje buvo daug žmonių.

* Los Angeles Katalikų Moterų Sąjungos plinkikas bus rugsėjo 22, Arroyo Seco Parke. Šiais metais Kuopai vadovauja Della Yodelis.

* Minės prof. M. Biržiškos mirties metines. Skautai Akademikai ir kitos organizacijos tariasi paminėti prof. M. Biržiškos mirties metines, kurias norima sujungti su mykolinėmis, rugsėjo 29 d. Plačiau apie tai bus pranešta vėliau.

GINTARAS Lietuvos aukšas

Kainos nuo \$25.00

Ivairiausios gintarinės, dovanos vyrams ir moterims prieinamiausiomis kainomis

AMBER GUILD LTD.
80-19 31st Avenue
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Tel. HA 9-5835

Pasiekiami: auto iki 31 Ave. Northern Blvd. IND subway iki Roosevelt Ave. IRT iki 74 St. Port Bus iki 31 Avenue.

TAUPLYKITE ČIA,
KUR JŪSŲ PINIGAI
DIRBA TIK JUMSI!

4 1/4 % 1 METUS

SKELBIAMA VĒLIAUSIA DIVIDENDŲ RATA
Už metų ketvirtį baigiantis 1963 m. birželio 30
3 3/4% į metus reguliarių dividendų, plus 1/2%
specialių dividendų už santaupas vieno as-
mens nuo balandžio 13, 1962 siekiančio nuo
\$10 iki \$30,000 ir iki \$60,000 dviem asmenims.

Pinigai įnešti iki liepos 15
uždirba dividendų nuo liepos 1
o po to nuo įnešimo dienos

APSKAIČIUOJAMI KAS KETURI MENESIAI

**THE
KINGS COUNTY
SAVINGS BANK**

Member Federal Deposit Insurance Corporation
Incorporated 1860

TELEPHONE President 3-7000 FOR INFORMATION

Eastern Parkway Office: Broadway Office:
539 Eastern Parkway at Nostrand Ave. 135 Broadway at Bedford Ave.
Brooklyn, N. Y. Brooklyn, N. Y.

Massapequa Office:
Hicksville Road and Jerusalem Avenue
Opposite Holiday Park Shopping Center
Massapequa, N. Y.

EDVARDAS ŠULAITIS
 Vieniybės redakcijos ir administracijos atstovas
 Chicagoje ir jos apylinkėse
 1320 S. 48th Court, Cicero 50, Ill. Tel. OL 6-1357

Lietuviškoje Chicagoje

-- Stasys Juška, 57 m. amžiaus naujasis ateivis, birželio 19 d. buvo rastas nusižudęs prie savo namų stoviniame automobilyje.

Kaip plačiai rašė Chicago didžioji spauda, mūsų tautietis atėmė sau gyvybę dėl to, kad komunistai neišleido iš okup. Lietuvos jo žmonos Genės, dukros Aldonos -- 27 m., sūnaus -- Jono, 30 m. amžiaus.

Buvo rašoma, kad Juška šeimos atsikvėtimo reikalu kreipėsi net į patį Chruščevą, kada šis viešėjo Amerikoje 1960 m.

St. Juška Amerikon atvyko 1947 m. ir apsigyveno pas brolių Joną. Buvo kilęs iš Skiemonių vietovės, kuri dabar yra, kaip kalbama, garsi apsigyvenimais. Prieš nusižudydamas buvo parašęs raštelį, kuriame artimųjų prašė, kad ji palaidotų mėllyname kostlume. Jis birželio 22 d. buvo palaidotas mėllyname kostlume šv. Kazimiero kapinėse.

* Kun. Leonardo Musteikio 25 m. kunigystės jubiliejus buvo paminėtas birželio 30 d. šv. Antano par. salėje, Ciceroje. Į paminėjimą buvo atvykęs ir kunigo brolis dr. Antanas Musteikis. Buffalo kolegijos profesorius.

-- Kun. Pranas Baltrumas, dirbęs svetimtųjų parapijoje Portlande, Ore., birželio 27 d. atvyko į Cicero ir pradėjo dirbti šv. Antano parapijoje kaip kunigos asistentas. Šios parapijos klebonu yra prel. Ignas Albavičius.

-- Prel. J. B. Končius, BALFo pirmininkas, lankė-

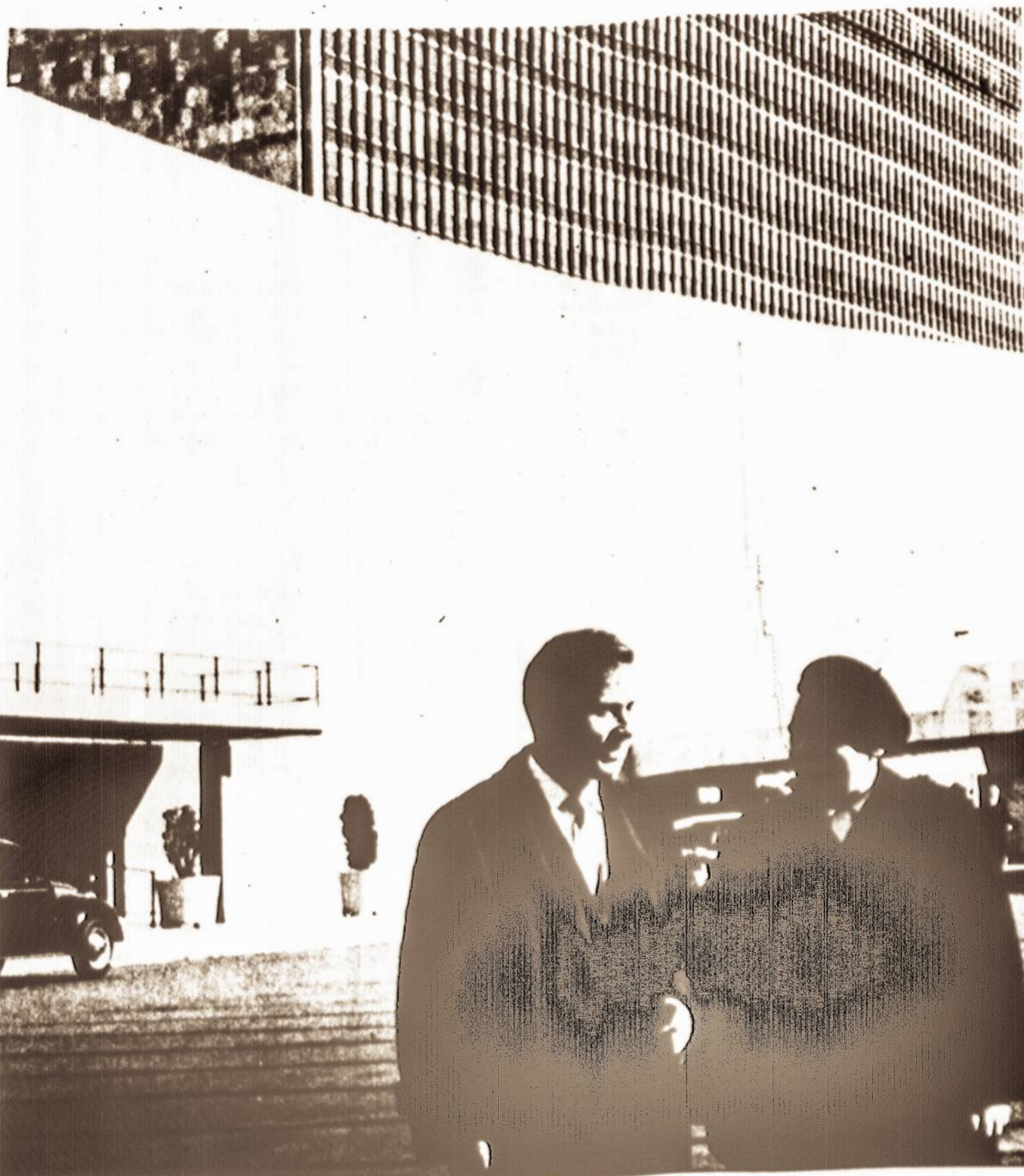
si Chicagoje. Iš Chicagos birželio 29 d. išvažiavo į Clevelandą dalyvauti LRKSA seime.

-- Julija Juškaitė iš Kaino birželio 28 d. atskrido Chicagon nuolatiniam apsigyvenimui. Chicagoje gyvena jos motina, sesuo -- Valerija Petkevičienė ir švogeris. Petkevičiai turi kirpyklą Bridgeporto kolonijoje.

-- Alvudo (Amerikos Lietuvių Vaiko Ugdymo Draugija) birželio 23 d. surengė išvažiavimą į gamtą netoli Mokslo ir Pramonės muzėjaus. Ten vaikučiai pažaidė, deklamavo, o didesnieji aplankė patį muziejų ar pasimaudė Michigano ežere. Dieną prieš tai -- šeštadienio vakare ši draugija buvo surengusi vakarojimą -- su menine programa bei filmų demonstravimu Marquette Parke. Šie vakarojimai bus kiekvieno šeštadienio vakare.

-- JAV Liet. Bendruomenės Tarybos sesija yra šaukiama liepos 6 -- 7 d. Chicagoje. Be apyskaitinių pranešimų, bus diskutuojami įvairūs klausimai, kuriuos referuos dr. J. Songaila, dr. P. Kistilius, V. Izbičkas ir kt.

-- Dr. Kostas Račkauskas, mūsų bendradarbio Vytauto Račkausko brolis, lankėsi Chicagoje. Jis, kaip Fordhamo un-to profesorius, atstovavo šį universitetą Chicagoje suruoštoje diskusijoje apie popiežiaus Jono XXIII encikliką "Pacem in Terris."

Edvardas Šulaitis, Vieniybės redaktorius ir atstovas Chicagoje, su Salomėja Narkėliūnaitė prie Jungtinių Tautų, New Yorke.

Lietuvių Informacijos Centre ir Jungtinėse Tautose

EDVARDAS ŠULAITIS

Viešėdamas New Yorke, niekad nepraleisdavau progos neapsilankęs Amerikos Lietuvių Informacijos Centre, esančiame šio didmiesčio širdyje. Taip pat ir neseno vizito New Yorke metu pasistengiau bent trumpam užsukti į šį Centrą ir ten sumesti vieną, kitą žodį su jo direktore Marijona Kizytė.

Kaip paprastai, taip ir šį kartą direktorė Kizytė buvo maloni supažindinama svečią su šiuo dienu Centro padėtimi, kuri, žinoma, labai žaviomis spalvomis nebuvo išmarginta.

Direktorė, kuri yra kartu ir šios įstaigos vienintelė tarnautoja, suspausta mažame kambarėlyje didžiuliame pastate 30-me aukšte, pasisakė, jog patirianti vis daugiau suvaržymų iš Amerikos Lietuvių Tarybos viršūnių, kurių žinioje Informacijos Centras yra.

Prieš kurį laiką buvo žymiai apkarpytos įstaigos patalpos -- teko dalį turėtų patalpų užleisti kitiems ir viską sugrūsti į mažutį kambarėlį. Tokiu būdu nuomos išlaidos truputį sumažėjo, bet patogumas ir darbo sąlygos žymiai nukentėjo.

Lankantis įstaigoje, nemaža dalis Centro archyvinės medžiagos buvo supakuota į dėžes, belaukiant jų išvežimo "kur nors kitur." Kur jos bus vežamos, tuo laiku dar nebuvo žinoma.

Išvežus dalį medžiagos, įstaigos patalpose bus galima bent padoriau pajudėti.

Direktorė nusiskundė, jog atsiranda vis daugiau žmonių, kurie mažai supranta apie šio Centro paskirtį bei atliekamus darbus, tačiau

Marijona Kizytė

jie kaip tik daugiausia kalba apie visokias reformas ir reiškia nepasitenkinimą Centro veiklos atžvilgiu.

Jos nuomone, neviską galima pasverti konkrečiu mastu kas yra atliekama, nes kai kurie darbai, ypačingai reprezentacinėje plotmėje, neturi aprėžtų formų ir griežtų vertinimo mastų.

M. Kizytė, beveik visą savo gyvenimą praleidusi "Public Relations" srityje, turi nepaprastai daug pažįstamų amerikiečių tarpe, kurie lietuvų ir Lietuvos bylai daug ką gali pagelbėti. Kontaktą su jais palaikyti reikia žmogaus, ir čia M. Kizytė atrodo nepakeičiama. Net ir Atstovų Rūmų "spykeris" McCormick, ją sutikęs, pavadina labai familiariai -- Mary vardu. Ar

daug kas iš lietuvų tuo gali pasigirti?

Dabar Informacijos Centrą ateina nemaža kreipimosi laišku su prašymais parūpinti medžiagos -- informacinių knygų ar kitos literatūros apie Lietuvą.

Teko matyti atviruką iš vienos amerikiečių laivyno bazės, kurio autorius pageldavo net turistinės informaciją plakatų, knygelių apie Lietuvą.

Be abejo, tos bazės švietimo skyriaus vedėjas gal net nežinojo, kad šiuo metu su Lietuva turistiniai ryšiai tiesioginiai nėra įmanomi ir jie priklauso nuo Maskvos malonės. Tas kaip tik parodo, kad tokio Informacijos Centro reikia net ir amerikiečiams šviesti.

Be to, Informacijos Centro direktorė dabar daug laiko pašvenčia ir New Yorke pasaulinės parodos "Freedom Pavilion" organizavimo reikalu. Čia dėl to ir telefonu prisieina ne kartą pakalbėti ir laiška, kita sumesti.

Gyvenant Chicagoje ir šiuo metu spaudoje tegirdint tik vien apie Amerikos Lietuvių Tarybos Blūrą, lyg ir nuslopintą Amerikos Lietuvių Informacijos Centrą lietuviškoje plotmėje, direktorei teko išreikšti eilinio lietuvio pageldavimą -- retkarčiais spausdintose formoje pamatyti ir apie Centro darbus. Dėl to, tikriausiai, kuklumui nebūtų nusižengta.

Daug su Centro direktore pasišnekučiavome, daug ką teko sužinoti, daug ką paaiškėjo. Nusileidus keltuvu į rūsyje esantį restoraną numalšinti karštos dienos iššauktą troškulį, pokalbis nusišuko labiau į asmeniškų lankus. Teko sužinoti nemaža apie M. Kizytę.

Nukelta į 9 psl.

Catskill kalnuose

Druskonie Hall

Vasarvietė priima užsakymus. Ideali vieta atostogoms, savaitgaliams, iškylosms. Geras poilsis, gera lietuviška virtuvė, lietuviški koldūnai.

Rašyti: MRS S. KRAUNAITIS, ANDES, N. Y.
 Telefonas Andes, N. Y. 676-2781

REPUBLIC LIQUOR STORE, Inc.

G. Jokubaitis, Manager

322 UNION AVENUE
 BROOKLYN 11, N. Y.
 Tel. EVergreen 7-2089

FESTIVAL RESTAURANT & BAR

Pietūs ir vakarienė
 Jaukus baras
 Salė susirinkimams
 vestuvėms ir
 pobūviams
 Gali tilpti 200 žmonių
 LIETUVIŠKIEMS
 suėjimams nemokamai
 VACYS STEPONIS
 Savininkas

40 East 26th St. New York City MU 3-2928

VIENYBĖ

The oldest Lithuanian newspaper in the world established by Juozas Paukštys in 1886, is published weekly by Valerie Tyšliava and Juozas N. Tyšliava at 192 Highland Boulevard, Brooklyn 7, N. Y. Tel.: APplegate 7-7257. Executive Editor: Valerie Tyšliava, Editor: Salomeja Narkėliūnaitė; Senior Editor: Vytautas Širvydas. Entered as Second Class Matter October 23, 1907, at the Post Office of Brooklyn, N. Y. Subscription rate: \$7.00 for one year. Three weeks' notice is required to change a subscriber's address. Advertising rates on application. All rights are reserved and no part of this newspaper may be reproduced without the consent of the Publishers. All manuscripts submitted are subject to editing by the Editor.

MES

Atkelta iš 1 psl.

VYTAUTAS ŠIRVYDAS

mybė ateisianti tik po ilgų distancijų. Ilgumą, matyti, nesutrupintų nė bolševikų diktatūros nuvertimas. Istorikas S. Sužiedelis 1954 m. Aidų žurnale svarstė Pabaltijo ateities klausimą ir priminė: Mūsų trys tautos yra nutūpusios siaurame Baltijos ruože — prietiltyje — į kuri visados norės įsirioglinti stipresnis kaimynas. Negalima net laukti, kad, bolševizmui žlugus, o demokratinei Rusijai įsikūrus, ši nespautų į Baltijos krantus."

Rusų istorija tai ypač pabrėžia (pabrėžia ir vokiečių, kaip Vydūnas priminė savo veikale apie 700 metų lietuvių-vokiečių santykius). Vladimiras Momomachas, regis, estuose kūrė savo tvirtovę Jurjevą (Dorpatą). Petras Didysai kalė langą savo imperijai į Vakarų pro Pabaltijo kraštus. Carienė Ekaterina (ir diktatorius Stalinas) pasigrobė Lietuvą, Latviją ir Estiją. Net demokratinė Rusija argi pripažintų Pabaltijo tautoms apsisprendimo teisę atsiskirti iš nedalomosios? Nebent ši nedalomoji sugriūtų, kaip sugriuvo Romanovų imperija.

Dr. V. Viliamas 1952 m. Aiduose tikėjo, kad Sovietijos subyrėjimus įvyksiąs: Dabar atrodo tikra, kad didysai konfliktas tarp Sovietų Rusijos ir Vakarų neišvengiamas. Jei įvyktų Sovietijos suskaldymas, gal atsirastų Gudijos, net Ukrainos valstybė. Atsirastų galvosūkių Lietuvos sienoms išvesti. Estai, latviai, gudai ir ukrainai pasisako už Sovietijos skaldymą, nes gerai žino, kitaip didrusių ugniakalnio niekuomet pastoviai suvaržyti nebus galima. Lenkai gi mano, kad iš nesuskaldytos Rusijos gautų daugiau žemių, negu iš pašonėje susikūrusios nepriklausomos Gudijos ar Ukrainos.

Gyvenu tarp vienu amerikiečių. Arčiausias lietuvis už 70 mylių. Draugai ir kaimynai amerikiečiai žino, kad esu lietuvis, kuriam rūpi viskas apie lietuvius. Aną dieną man įteikė išskarpą iš The National Observer dienraščio "A Lithuanian Prayer Book Comes Mysteriously From Harsh Siberia." Tai atspauda iš The Atlas žurnalo vertimo italo Gianni Cagianelli straipsnio Romos L'Osservatore Della Domenica, kur pasakota:

"Iš žiauraus ir maldą smaigiančio krašto, keistu sutapimu pasirodė plona maldaknygė, kuri per kelis mėnesius apskriejo pasaulį greitai išperkamosiomis laidomis lietuvių, italų, anglų, vokiečių ir olandų kalbomis. Jos ir daugiau norima: Jau baigta vertimai ispanų, prancūzų ir portugalų, o netrukus pasirodys ir japonų, arabų, kinų ir indų. Maldaknygės vardas: Marija, Gelbėk Mus!"

Gagianelli toliau atskleidžia dvasinę nuotaiką maldas sukūrusiųjų Sibiro lietuvių ir kelių, kuriuos jos (maldos) atklydo į Vakarų pasaulį. Iškarpa padarė tokio įspūdžio tam, kuris man ją įteikė, kad jisai net panoro maldaknygę nupirkti savo 12-kos metų dukrelei. Įspūdžio padarė ir kitiems amerikiečiams, kurie iš mūsų rankų iškarpa skaitė ir kalbėjo: "What a people, those Lithuanians!" Taigi, lietuvių kančia ir kūryba

Girnakalis

IŠ KAIRĖS IR IŠ DEŠINĖS

KALBAME SU KONSULU

Atsitiktinai nugirstas ir dar atsitiktinai Vienybėje panaudotas Lietuvos Gen. Konsulato raštas buvo paties Gen. Konsulo keliuose laikraščiuose patikslintas (žiūr. Vienybės š. m. VI, 19). Paaiškėjo, kad informaciją apie Lietuvą šykštėjo amerikiečių įstaiga ir Gen. Konsulas ir muzikų archyvas. Maždaug tas pat, kas buvo ir Vienybėje pasakyta.

Patikslinimo proga tektų pasisakyti dėl dviejų kitų, labiau principinių klausimų: 1. — ar Gen. Konsulo informacija buvo gera, 2. — ar derėjo Vienybėje tą informaciją kritikuoti?

Kad būtų aiškesni ginčo pagrindai, pirmiausia pasisakysime, kad Gen. Konsulatą vertiname kaip Lietuvos įstaigą, su visais kitais norais ir linkėjimais iš šio teiginio išeinančiais.

Ką konsulatui veikia? Valduojant, kad apie jų darbus težinome tik iš spaudos, konsulatui šen ten dalyvauja ir atstovauja Lietuva ar bent patys save, o taip pat nuolat ieško kai kurių lietuvių ir rūpinasi palikimais.

Dar apie juos išgirstame tarptautinių parodų rengimo proga. Štai jie apie savo darbus nelinkę skelbtis, nors yra tikra, kad jų darbų jie turi apščiail. Gal būtų verta apie tuos darbus visuomenė daugiau žinoti?

O dabar — ar Gen. Konsulato informacija apie Lietuvos muzikus buvo gera? Mes kol kas laikysimės nuomonės, kad ta informacija nebuvo gera. Ką jau likimas nutelsė tarnauti tėvynei teikiant apie ją pasauliui informaciją, tam nepakanka Iljičio kalbų, kurias atspausdino New York Times. Mūsų lietuviškoji informacija turi būti visai tikra ir pilna ligi smulkmenų.

Nepriklausomos Lietuvos faktai ir statistika turi savo vertę, bet informacija apie Lietuvą neturi užsibalgti okupacijos faktai. Nei Lietuvos žemės nei žmonių niekas nesusibalsamavo į mumijas ir nepaguldė į karstą ir nepalaidojo piramidės dugne. Gyvenimas eina. Aple tą gyvenimą, mūsų manymu, konsulatui turėtų ir patys žinoti ir kitiems pasakyti. Tuo labiau, kad jė anos pusės pasiekiami ne tik laikraščiai ir romanai, bet taip pat ir įvairūs metraščiai, statistikos leidiniai, studijos ir t. t.

Kaip tą medžiagą bevertintume, vis tiek joje yra daug ko vertingo. Pvz., Lietuvoje veikia televizija — stotys duoda programas, žmonės klausia ir žiūri. Daug kur būtų ir svarbu ir įdomu turėti tikslų šios pramonės vaizdą. 1939 metų statusas čia netinka. Kaip išsiversti be tarybinių šaltinių?

Arba vėl — be tarybinių šaltinių būtų klaidingas arba Lietuvą žeminančios žinios iš tokių sričių, kaip švietimas, pramonė, motorizacija ir t. t. Būtų juokinga apsimesti nieko nežinančiais apie Lietuvos vandenų, floros ir faunos tyrimus, kada per kelis pastaruosius metus turime bent kelias dešimtis tokių įvairių tyrimų. Lietuvos mokyklų skaičius pajėgus parengti nemažus kadrus specialistų daugeliui mokslo sričių. Jei greta to ten nuolat sutinkama visokia priepauda ir rusifikacijos reiškiniai, tai nėra ko užsimerkti ir vaizduoti būk ten nieko gera nėra.

O Vakaruose apie Lietuvą klaidžioja balsai daug blogos informacijos, dažniausiai

iš nežinojimo. Kam nors reikia visa tai rinkti ir taisyti. Ar tai visuomeninių komitetų (a la bendruomenininkai) ar Lietuvos įstaigų darbas?

Ypač informacijos srityje Lietuva daug kenčia dėl išėlyvių nesusigaudymo savo pareigose. O mūsų nepriklausomos valstybės įstaigas mielai norėtume matyti kultūrinio ir tautinio lietuvių aktyvo pačiame prieškaly. Argi tai tokia tema, kuria neverta prabilti?

Post scriptum: O visgi nereikia ir svajoti apie kokius nors Nepriklausomos ir Tarybinės Lietuvos įstaigų ar tas įstaigas atstovaujančių asmenų tarpusavio ryšius!

LAIKAS GYDO...

Naujųjų laikų tautos žaizdos yra ne tik po Tarybų šalį išmėtyti lietuvių kaulai, po Vakarų pasklidę pabėgėliai, išdraskytos šeimoms, daugybė našlaičių...

Štai dar viena žaizda, apie kurią Vakaruose beveik ir nekalbama:

"Saulėtą 1948 metų rudenį rytą banditai nužudė Antano tėvą, kalvį. Už ką? Kad skambals metalo dūžiais sveikino kolektyvino kaimo rytmetį. Sūnus nuėjo tėvo pėdomis — tapo šaltkalviu. Netrukus po tėvo mirties Antanas įstojo į komjaunimą..."

Čia cituoju iš žurnalo Jaunimo Gretos š. m. 5 nr., bet tarybinėje spaudoje šitokio turinio frazių galima užtikti gan dažnai. Reiškia, tautinių partizanų (tarybiškai — banditų) veiklos pėdsakai liko — liko našlaičių. Jie šiandien jau suaugę, jau užima visuomeninį vietą. Jie atmena savo tėvų žudikus. Nesunku įsivaizduoti jų pažūros į nacionalistus.

Tai — žaizdos taikos kūne, pačių patriotų padarytos. Laikas eina, laikas jas gydo. Yra daugiau negu tikra, kad šioms žaizdoms gydyti patriotinių partijų programos netinka.

SKANDALINGI REIKALAI

Prieš kurį laiką (kovo 21) vienas laikraštukas išdidžiai pranešė, kad "kurie bendradarbiauja Brooklyno Vienybėje... jų raštų... nespausdinsime." Žinoma, nėra jokio reikalo spausdinti po to, kai tas laikraštukas išvedė "Vienybės" skyrių, kurį užpildė Vienybės citatomis ir komentarais. Komentaras savo lygį labai primena 1911-12 metais Amerikoje ėjusią "Tarką." Mes jais gėrimės maždaug taip, kaip Puškinas Maskvos zvoščikų pokalbiu.

Visiškai sutinkame ir su tame leidiny surastu teigimu: "reikia pasakyti, kad mūsų politinis gyvenimas nerieda tais keliais ir, pagaliau, taip sparčiai, kaip to reikalautų gyvenimo dabartis. Mūsų visos politinės veiklos didžioji nelaimė ir veiklai kliūtis yra susiskaldymas."

Taigi, nerieda nei geras keliais nei geras tempais. Galėtų būti ir blogiau; geri tempai ir blogi keliai. O mes tariamės žiną susiskaldymo priežastį. Susiskaldymas yra liga, kur lagoniai ne patys gydosi, bet vis bando gydyti kitus. Svarbiausias susiskaldymo simptomas — dešimt vyrų įsteigia partiją ir tariasi turį lemiamos reikšmės pasaulio tvarkyme.

Užsienio politikoje

Adenaueris ir jo būsimieji įpėdiniai mano, kad Vakarų Europai saugumą geriausiai gali užtikrinti stipri sąjunga su Amerika NATO pavidalu. De Gaulle ir patarėjai gi galvoja, kad Amerika krizėje galinti ir neatelti ginklu padėti Europai todėl būtina savas karinis pajėgumas, susavals atominiams ginklais, ir tik tada kooperuoti su Amerika ir Anglija. NATO sąjungoje vokiečiai jau dabar prazengia prancūzus.

Maskva planavo leisti Če-

koslovakijai, Lenkijai ir Rytų Vokietijai toliau pramonėti, o Rumunijai, Bulgarijai ir iš dalies Vengrijai vystyti žemės ūkį maistui. Rumunijai tai nepatiko (ji turi turtingų naftos šaltinių) ir pradėjo flirtuoti su raudona Kinija. Atrodo, Maskva atlyžo ir leis Rumunijai, taip pat, toliau vystyti pramonę.

Ukrainoje gimęs Leonid Brežnev, Sovietijos prezidentas, tapo išrinktas antroju kompartijos sekretoriu (Chruščevas-pirmuoju).

ne bergždžia: ji žygiuoja po pasaulį, darydama įspūdžio net šiame Kanados-Amerikos pasienio užkampyje, kur gyvenu. (Atlas žurnalas pradėjo eiti prieš porą metų ir spausdina vertimus įdomiausių Europos ir kitų kraštų spaudos straipsnių).

Spėliojama, kad tai reiškia, kad jis galis tapti Chruščevų įpėdinis. Kiti kandidatai — Suslovas, matyti, šiek tiek paslydo, o Kozlovas ir toliau "serga."

Washingtono nuspręsta ateityje nebeslėpti Sovietijos nepasisekimų erdvėje. Paskelbta, kad 1961 m. įvykę du nepavykę šovimai erdvėn, pernai vienas.

* Klaipėdoje veikia vienintelis Pabaltije žvejų ansamblis, vadovaujamas meno vadovo J. Statkaus. Uostamiesčio ir kitų rajonų dirbantiesiems žvejų ansamblis yra davęs nemažą įdomių koncertų. Neseniai ansamblio chorinė grupė rajoninėje dainų šventėje Gargžduose turėjo savo 50-į koncertą. Vilniaus radijas choro atliktas dainas įrašė į magnetofonines juosteles.

New Yorko Demokratų Komiteto susirinkime lenkų dienraščio Nowy Swiat redaktorius (antras iš kairė), dr. L. J. Obierek su kitais lenkų veikėjais ir V. Tyslavienė kalbasi bendrai rūpiais tautinės spaudos klausimais. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Rytų Europa - be Lietuvos?

Prenumeratą atnaujindamas, kasmet paklausiu (jau 3 syk) East Europe žurnalo leidėjų (Free Europe Komiteto), kodėl veikia niekad nededa žinių apie Pabaltijo kraštus. Atsako niekad nesulaukiau. Darbininkas dabar iš "kuntaplino" pašto patyręs, kad informaciją apie Pabaltijį nededa pagal įsakymą amerikiečių pareigūnų, kurių žinioje yra Komiteto veikimas. Paskutinė informacija iš Pabaltijo buvo apie Vienybės lei-

dėjos V. Tyslavienės keliu - į Vilnių, vežant palaidoti velionio vyro pelenus Rasų kapinėse.

Bostone įvyko vietos ateitininkų susirinkimas pagarbti naują vadą dr. J. Girnių, kuris savo kalboje, tarp kitų dalykų, pareiškė: "Ateitininkų vieningumas ir pagarba bei meilė kitaip mąstančiam lietuviui, štai mūsų kelias, kuriuo einame." -- Ar pagarba ir meilė apims ir dabartinėje Lie-

tuvoje gyvenantį "kitaip mąstantį" bei kurtantį lietuvių?

Vienas manančiųjų, kad būk išsiviu lietuviui ieškoti žmogus su žmogumi santykių su lietuviu Lietuvoje būtų "bendradarbiavimas su okupanto agentais," V. Rastenis savo kalboje Waterbury, Corp., pastudijavo Lenino premijos susilaukusią skulptūrą "Pirčiupio motina" ir pareiškė: Čia Lietuvos motina - visa Lietuva - gniaužia kumštį prieš skausmą sukaupto veido, prakeikdama visus jos nelaimės kaltininkus. Gal ne kitaip suprato ir paminklo kūrėjas?

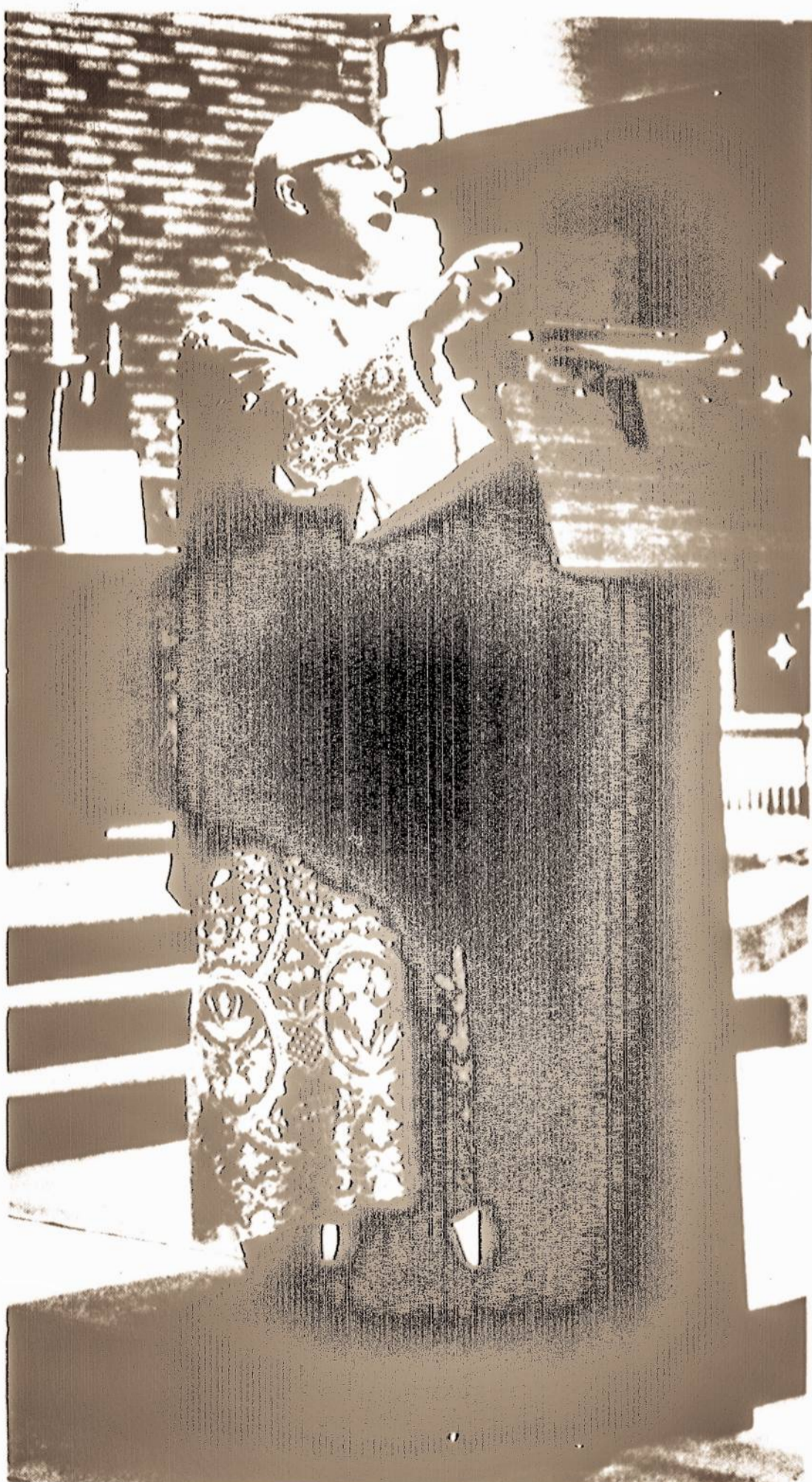
Brazilijon grįžo (kaip Brazilijos piliečiai) keturios lietuvių šeimos, prieš penkerius metus susižavėjusios ilgamete propaganda apie gyvenimo gerumą dabartinėje Lietuvoje. Grįžo nusivylusios - ir ideologiškai pagijusios. Tiesa, vieno 3 broliai buvę partizana...

P. Būtėnas rašo, kad Lietuva ties Klaipėda teturinti Baltijos jūros tik 70 kilometrų pakrantę, kuomet kaiminka Latvija turi 494 km.

Chicagoje įdomios rungtynės: Birželio minėjimą pirma suruošė ALTo skyrius, po to, Bendruomenės, Draugas rašo: Į pirmąjį visuomenės atėjo dar šiaip sau, pusė bėdos, bet į antąjį - skausmingai maža. Kam šio antrojo reikėjo? (Sakoma, šis intelektualiai ir meniniai buvęs geriau paruoštas).

Kanados Nepr. Lietuva rašo: Paskutinė valstybinė statistika priskaitė Kanadoje 28,000 lietuvių, bet ne būtų juokinga pasakyti, kiek jų moka elegetišką duoklę Bendruomenėi. Lietuvių vienybei reikėtų tvirtų principų: lietuviybė, demokratija ir tolerancija. - Būtų gražu, jei šiuos principus Nepr. L. redakcija prisimintų, kai ką rašo apie Vienybę ar Amerikos politiką.

Iš Vienybės patyręs su kuo uostosi garsiosios brošiūros autorius Allenas, ir toliau savo žinojimą kitais šaltiniais papildęs, Draugo J. Žvilbutis, kaip tikras

Prel. Jonas Balkūnas New Yorke besirungusiam lietuvių sportiniam jaunimui pereitą sekmadienį savo par. bažnyčioje atlaikė mišias ir pasakė pritaikytą pamokslą.

S. Narkėliūnaitės nuotrauka

SPAUDOS SKILTYSE

Popiežiaus Jono XXIII-čiojo gyvenimui švietė prie motinos kelių išmoktos maldelės ir katekizmas. Jis negalėjo suprasti, kaip tai žmogus gali būti bedievis. Atšalėliu - taip, ir jis jų galėjęs. Bet visata be Dievo -- to negalėjo suprasti. Jo pamaldumas buvo ne ceremonialis, bet nuoširdus, pilnas. Mirtinai sirgdamas, sakoma, labiausiai mėgęs skaityti Tamo Kempio Kristaus Sekimą, vieną geriausiai suprantamų, bet sykių ir giliausių knygų apie maldą. O "Angelus" šv. Petro aikštėje jis visados baigė savo trumpa maldele savo Angelui Sargui.

Anglijos Birmingamo arkivyskupas Rev. F. J. Grimshaw

Vištinkė lapė. Jos vardas De Gaulle. Europoje vyksta permainų, todėl iškyla ir naujų idėjų. Taip susidarė Europai du planai: Amerikos ir Prancūzijos. Vakarų Europos sugrįžo ne tik gerovė bet, ir menkesnė rusų baimė. Po II Pas. karo grasė ekonominė suirutė ir sovietai. Vakarų Europa buvo priversta remtis į Ameriką, o Rytų Europa pateko Maskvos globai. Dabar De Gaulle (ir ne vien De Gaulle) mano, kad Europa stovi ant tvirtų ekonominių kojų, netrukus turės savo atominis ginklus, todėl gali apeiti ir be amerikiečių. Kitais žodžiais, atgavo nepriklausomybę, kurios neteko po 1945 m. Anglams šios De Gaulle pažūros atrodo kiek nusenustos ir nerealias. Vokiečiai nužvelgia prancūzų norą panauti naujoje Europoje. Tačiau, daugelis europiečių iš tikrųjų norėtų atskratyti šiek tiek amerikiečių vyravimą. Ar pavyks - parodys ateitis.

The Listener, Londone

Pragos radijas citavo jauną čekoslovaką rašytoją: "Jei mus kviečia kovoti socializmui priešingąją ideologiją, pirmiausia mums būtina ją pažinti ir pažinti gana gerai. Ideologinis nesugyvenimas nereiškia priešą sunaikinti, bet paimiti iš jo viską -- pabrėžiu, viską -- teigiama, ką tik pastebime jo meno išraiškose, norint panaudoti mūsų naujems, aukštesniems tikslams. Todėl būtina ne mažiau, bet daugiau santykiavimo su Vakarais."

The Listener, Londone

Poetas Mieželaitis, kalbėdamas Lietuvos rašytojų sąjungos valdybos posėdžiui, pasakojo: Jaunesnės menininkų kartos, norėdamos įnešti savo indėlį, toliau paturtinti tautinės kultūros tradicijas, neprivalo naikinančiai (nihilistiškai) išbraukti visa, kas iki jų buvo padaryta.

Literatūra ir Menas

XX-to amžiaus krikščionis atsimoka ne padėkos duona, bet atgožimo akmeniu, prikišdamas: "Būdinga, kad ir Vienybė įsiriklavo į bendrą komunistų frontą, puldama (?) pikietuotojų organizatorių, L. Prapuolenį."

Gaila, kad Žvilbutis Vienybę skaito viena akimi neprimatydamas, o kita būdamas visai aklas. Vienybė pagyrė protestą ir jo organizatorius, prisimindama, kad principą šitokiais atvejais jau praėjusio šimtmečio gale nustatė Vienybės redaktorius A. Milukas, kurio vardas anądien buvo minimas per Vatikano radiją. Kas minės melą mėgstantį Draugo Žvilbutį?

Vienas seniausių medžių Europoje -- 14 km. į šiaurę nuo Zarasų Stelmužės ažuolas, spėjama, siekias 2,000 metų. Jei galėtų prabilti, visą Lietuvos istoriją atpasakotų!

Senas Amerikos lietuvis dr. A. Montvidas SLA organe Tėvynėje pasakoja: Seniau visa veikla buvo senųjų ateivių rankose, kaip kur dalyvaujant ir jų Amerikoje augusiems vaikams. Tų senųjų jau daug mirė. Gyvieji gana seni: po 60,70 ir 80 metų. Reiškia, senesnioji karta iš mūsų gyvenimo jau traukiasi. Jaunesnių gi veik nesimato. Po II Pas. karo atvyko kelios dešimtys tūkstančių (27,000) jaunesnių, labiau apsišvietusių ateivių. Veikla eina, bet ji gerokai kitokia, negu senųjų lietuvių."

Naujienos juokiasi iš V. Rastenio pažūros, esą Jevtušenkos ir kitų rusų rašytojų opozicija esanti Chruščėvo "suplanuota provokacija." Naujienos sako: "Ekonominiai ir politiniai Sovietijos žmonės pavergti,

bet daugelis jų protu, jausmais ir dvasia - juda." Judėjimą pastebėjo ir italų komunistų žurnalistas Boffa, kuris iš Maskvos grįžęs, kaip Draugas praneša, rašė: Paskutiniaisiais metais Sovietijos gyventojai išmoko nepriklausomai mąstyti, tyrinėti, abejoti, laisvai savo mintis reikšti ir idėjas viena prieš kitą statyti bei lyginti." Railos raštus, kaip vienas Dirvos redaktorių beskaitydamas, Rastenis, atrodo, nebesugeba niekur pažangumo pastebėti.

Akademinė 13-kos studentų grupė iš Harvardo ir kitų universitetų išvyko dešimties savičių ekskursijai, stovyklauti ir sueti žmogus su žmogumi Vengrijoje, Čekoslovakijoje, Lenkijoje ir Sovietijoje. Nelankys Lietuvos. Grupėje nėra ne vieno lietuvių. Visi moka rusų kalbą.

S. Yla Drauge mano, kad mūsų jaunimas jau apsisprendęs Amerikoje neblogai įsikurti ir be lietuviybės, kuri, visgi, pareiklauja tam tikro jėgų įtempimo. M. Snarienė Naujienose kaltina tėvus, neinančius pareigos "iš mažens ugdyti lietuvišką kamieną," kurio tiksliai nenusako, bet mano, jis turėtų būti teikiamas "su meile, žaislais, saldaisiais, pasakomis, dainomis, pramogomis ir pareigomis."

STEBĖTOJAS

* Liepojoje gausiai lankoma kauniečio dailininko Č. Kontrimo akvarėlės darbų paroda, atidaryta kraštodyros muziejuje. Parodos ekspozicijoje -- 47 darbai,

Vaizdas iš Jono Meko filmos "Hallelujah The Hills", kuri šiemet buvo demonstruojama Cannes (Prancūzijoje) įvykusiame filmų festivalyje. Nuotraukoje "Hallelujah" filmos dalyviai - David C. Stone, rūpinęsis filmos pastatymu, Louis Brigante, redaktoriaus padėjėja, Barbara Stone - tarnautoja, Dorothy McGowan, aktorė, vaidinusi Vera, Bessie Milec, Philip Burton, Jr., Jerome Raphel, Ed. Emshwiller, Peter Beard, Sheila Finn, Jonas Mekas ir kt.

BIRŽELIO VARPAI IŠEIVIJOJE

Skamba, gaudžia, ūžia
Dievnamio varpai,
Sunkiai krinta dūžiai -
Gedulo aidai...

Gaudžia, ūžia, šaukia
Brolių, sesė, tėvų, -
Išsklaidytą tautą
Šiandien jungia Dievas!

Baisųjį birželį
Švenčiam nusiminę,
Kad Golgotos Kelias
Paliktas tėvynei!...

Gauskite varpai, sužkit,
Erdvę įsiūbuokit!
Žemė kad pabūstų,
Skambint nenustokit!

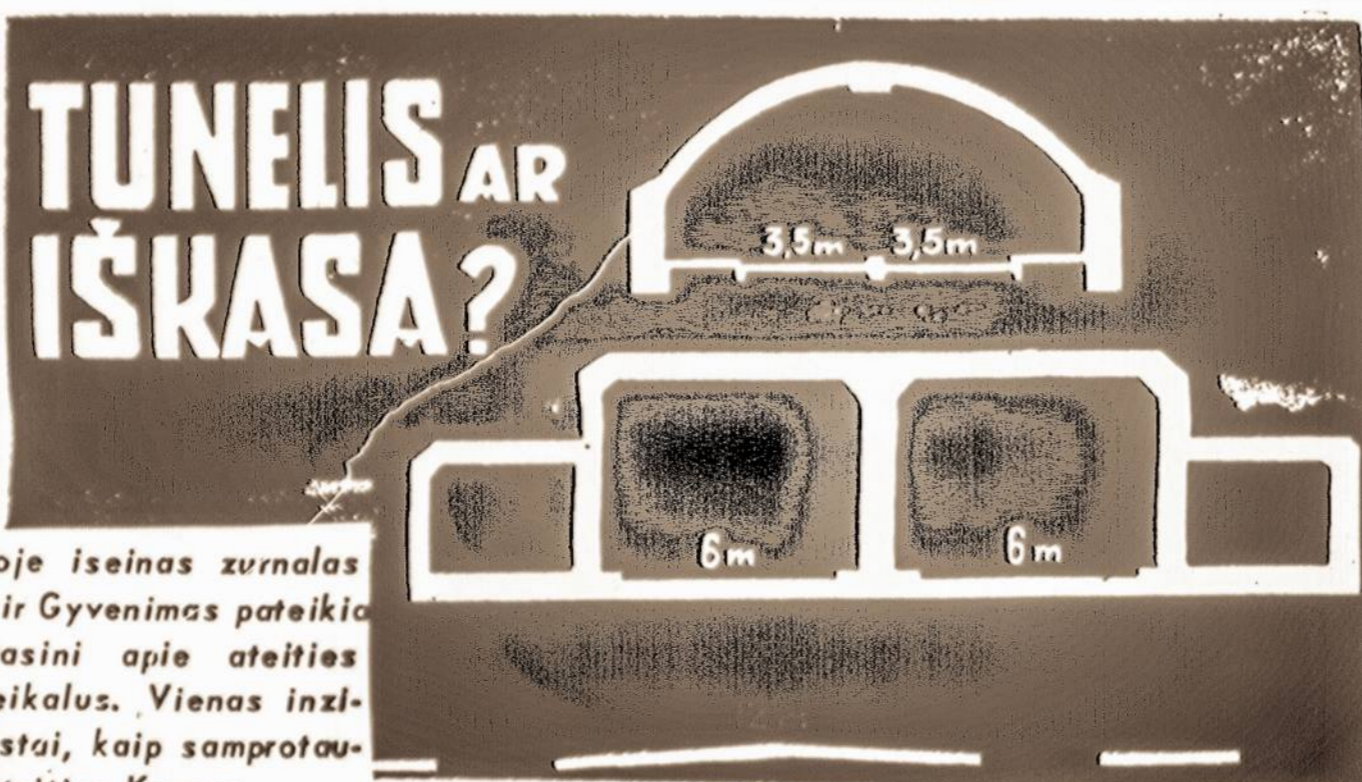
J. NARŪNĖ

daviniais, kurie laukia
sprendimo.

Yra atlikti senamiesčio
rekonstrukcijos projektai,
kuriais transporto judėjimo
bendros schemas spren-
džiamos kelias būdais.
Tikslingiausias eksploa-
tacinis ir ekonominis atžvil-
giu reikia laikyti tik 3 va-
riantus, kurie numato tie-
slog sujungti esamą tiltą K.
Markso gatvės trasoje per
Nerles upę su Gogollo gat-
ve. Pirmas variantas nu-
mato tunelio statybą, ant-
ras - iškasos, o trečias -
estakados.

Norint nustatyti, kuris iš
šių sprendimų yra geriaus-
ias, t. y., ar tunelis yra
būtinai, o gal jį galima pa-
keisti vienu iš nurodytų
sprendimų variantų, reikia
visapusiškai apsarstyti
tuos variantus, atsižvel-
giant į transporto magist-
ralės ekonomiškumą, įren-
gimo ir eksploatacijos iš-
laidas, į eismo saugumą ir
transporto pralaidumą.

Tęsiama 7 psl.

Lietuvoje išeinas žurnalas
Mokslas ir Gyvenimas pateikia
idomų rasinių apie ateities
Kauno reikalus. Vienas inžin-
ierius, štai, kaip samprotau-
ja apie ateities Kauną:

Šiuo metu Kaunas yra
stambiausias pramonės
centras respublikoje ir ant-
ras miestas po Vilniaus sa-
vo gyventojų skaičiumi. Per
22 metus Kauno gyventojų
skaičius išaugo apie 1,5
karto, o autotransportas -
apie 8 kartus. Atelty auto-
mašinių skaičius dar kelis-
syk padidės, o tuo pačiu
smarkiau išaugs ir judėjimo
intensyvumas.

Per Kauno senamiesčių
dabar praeina apie du treč-
dalius viso keleivinio, kro-
vininio ir tranzitinio auto-
transporto srauto. Pagrin-
dinės magistralės, pralei-
džiančios šį transportą, yra
senamiesčio Vilniaus ir K.
Poželos gatvelės. Jos abi
labai siauros, todėl atskiro-
se vietose dažnai susidaro
judėjimo "kamščiai": Vil-
niaus gatvėje ties Valan-
čiaus, Daukšos gatvėmis ir
K. Poželos g. - ties Dauk-
šos gatve. Be to, čia ir pės-
tiesiems nėra užtikrintas
pakankamas saugumas. Abi
minėtos senamiesčio gat-
vės maždaug vienodai ap-
krautos transportu ir, jam
nuolat augant, ateltyje ne-
bepajęs viso praleisti. Iš-
kilo būtinas reikalas įvyk-
dyti šių magistralių rekon-
strukciją, nukraunant nuo
senamiesčio su jo siauro-
mis, nepritaikytomis šiuo-
laikiniam judėjimui gatvė-
mis, pagrindinius transporto
srautus.

Pagal sudarytą Kauno se-
namiesčio rekonstrukcijos

Mano kelias į muzikos meną

Lietuvos operos kūrimasis

TESINYS

Vieną dieną jie sukvietė visus Kaune gyvenančius daini-
ninkus. Baritonų atsirado net trys: Juozas Bleliūnas,
Aleksandras Kačanauskas (abu baigę Peterburgo konser-
vatoriją) ir aš, Kipras liepė mums visiems trims paruoš-
ti Žermono rolę; premjeroje, aišku, dainuos ją tas, ku-
riam ji geriausiai pavyks. Pirmoji mūsų Violeta buvo
Adelė Galaunienė.

Iš karto nusiminiau, pagalvojęs, kad nepajėgsiu išlaikyti
konkurencijos, bet vis dėlto, prisiminęs pirmuosius
savo, kaip vargonininko, žingsnius, kibau į darbą: Žer-
monas visur mane persekiojo. Operą režisavo Kipras
Petrauskas, dramos artisto Konstantino Glinskio pade-
damas. Dirigavo J. Tallat-Kelpša. Pradžią buvo sunki:
koncertmeisterio neturėjome, mokėmės patys, namie.
Grupinių muzikinių repetitijų metu mums akompanuodavo
pats dirigentas Tallat-Kelpša.

Pradėjau rimtai įsitraukti į operos artisto darbą.
Grupinės muzikinės repetitijos teikia tam tikrą pasitenki-
nimą, ypač kai tenka dainuoti su partneriais -- duetus,
ansamblius, vėliau ir vaidinti -- persikelti į visai kitą
pasaulį, atsisakyti savojo "aš". Stebliu, kaip laisvai, be
jokio įtempimo, Kipras Petrauskas vaidina Alfredą, --
tarsi šis vaidmuo būtų specialiai jam skirtas. Tuo metu
aš negalėjau nė įsivaizduoti Alfredo kitokio.

Išmokę dainuoti atmintinai, pradėjome repetitijas sce-
noje, kurias vedė Kipras (muzikinių repetitijų metu jis
taip pat mums gerokai padėdavo). Mums, operos nau-
jokams, pirmieji žingsniai scenoje buvo sunkūs. Juk čia
viską reikėjo derinti su muzika: eiseną, judesius, bendra-
vimą su partneriais. Drašindavomės tik mintimi, kad ir

Alfredas

tikrieji artistai profesionalai ne iš dangaus iškritę. Kip-
ras kiekvienam nurodydavo, paaiškindavo, padėdavo įsi-
jausti į kurlamąjį charakterį. Jis patardavo ypač daug
dirbti namie.

Prasidėjo bendros repetitijos, nes buvo nutarta, kad
"Traviata" turi išvysti rampos šviesą 1920 m. gruodžio
31 d. Visti dirbome entuziastingai, negaudami už tai jokio
atlyginimo ir visai nesiskaitydami su laiku. Aš pradėjau
lyg ir pajusti štokį tokį pagrindą po kojų: atsirado senio
tėvo gestai, eisenai bei balsui reikalingos spalvos. Rūbus
slūdinomės patys savo lėšomis.

Pagaliau atėjo generalinė repetitija. Grimuojamės. Be-
pigiu jaunam vaidinti jauną, -- užtenka tik šiek tiek pasi-
pudruoti, kai kur paryškinti rausvumą ir pakeisti šuku-
seną. O man, jaunam, reikia pavirsti seniu. Turiu būti
barzdotas, su ūsais, -- tikras senas prancūzas. Režis-
terius Glinskis patarė barzdą ir ūsus prikljuoti. Kadangi
specialių klijų nebuvo, teko pasinaudoti stalių klijais. Iš
pradžios nesisekė: tai ūsai per platus, per ilgi, tai barzda
per didelė, -- į prancūzų visai nepanašus. Pagaliau va-
rgais negalais viską suderinau ir prisiklijavau. Ne mažiau
bėdos buvo, kai reikėjo barzdą ir ūsus nusipešioti: kai
stalių klijai išdžiūsta, nors peiliu juos gramdyk...

Ir štai vieną dieną mieste išvydau plakatus, skelbian-
čius apie būsimą pirmąjį Lietuvos operos spektaklį. Čia
šalia artisto profesionalo Kipro Petrausko figūravo ir
mano pavardė. Net pačiam sunku buvo patikėti, kad esu
operos artistas. Įsikūnijo mano sena svajonė!

Išaušo 1920 m. gruodžio 31-jis. Kokia tai buvo nepa-
rasta diena! Kiek jaudinimosi! Nuo pat ryto vaikščioju lyg
nesavas, -- kad tik pavyktų, kad tinkamai atrodyčiau, kad
balsas gerai skambėtų! Trys valandos prieš spektaklį jau
rūpi grimas, -- barzdą, ūsus gerai prikljuoti. Žiūriu pro
uždangos skylutę -- šventiškai pasipuošusios publikos pil-
nutėlė salė.

Prasidėdavo operos uvertiūra, ir pirmą kartą pakyla Lie-
tuvos operos teatro uždanga. Antrame veiksmo pasirodau
scenoje ir aš. Iš karto mane net šaltas prakaitas išpylė,
bet paskiau susivaldžiau, ir viską vyko laimingai, be jo-
kių nesklaidymų.

Žiūrovai buvo spektakliu labai patenkinti. Ovacijos il-

Adolfo Meko filmos "Hallelujah the Hills" dalyviai Peter H. Beard ir Sheila Finn.

TUNELIS AR IŠKASA?

Atkelta iš 6 psl.

Šie klausimai iki šiol detalai nebuvo sprendžiami. Panagrinęsime juos trumpai, diskusine tvarka.

Transporto pralaidumo pajėgumas yra pagrindinis klausimas, nes nustato magistralės važiuojamosios dalies plotį, o tuo pačiu ir tunelio skersplūvį.

Ekonominiams sumetimais visada stengiamasi sumažinti tunelio skersplūvį, bet vis dėlto tenka daryti tokį, kurs patenkintų transporto judėjimo intensyvumą. Tu-

nelis yra ilgaamžis statinys, todėl sunku nustatyti, koks judėjimas bus atelty.

Daugumas autorių apskaičiuoja tunelio pralaidumą 15,000 automašinių per parą. Šis mašinių kiekis numatomas praleisti tuneliu per 10-15 valandų. Darant tunelio skersplūvį su dviem važiuojamomis juostomis po 3,5 m. per valandą viena kryptimi reikėtų praleisti 1000-1500 automašinių (40-50 km/val greičiu).

Teigiama, kad toks tune-

lis pilnutinai patenkintų eismo reikalavimus. Tačiau taip tegali būt tik teoriškai, o praktikoje, pvz., sugedus tunelyje mašinai, ji išsiskustabys ir visą judėjimą ta kryptimi.

Gali atsitikti ir kitokių sutrikimų, kai bus tokia siaura juosta. Taigi, dviejų po 3,5 m pločio judėjimo juostų tunelis gali sudaryti nemaža keblumų ir vargu ar atliks savo, kaip stambios magistralės, uždavinį. Saugumo ir pralaidumo

atžvilgiu geriausias tunelio skersplūvis būtų iš 4 judėjimo juostų po 3 m kiekviena — 6 m viena kryptimi ir 6 m kita kryptimi. Tačiau šis variantas yra ir pats brangiausias. Todėl, nutarus statyti tunelį, būtų tikslingiausia daryti tris judėjimo juostas. Automašinos važiuotų dviem juostom, o trečioji būtų atsarginė — įvairaus remonto, avarių atvejams.

Jei paimsime kitą variantą, kuriuo numatyta tunelio nekasti, o statyti gelžbetoninę estakadą, transporto pralaidumas žymiai padidėtų. Tokia gelžbetonine es-

takada į vieną pusę galima praleisti daugiau 2200 automobilių per valandą, ko pilnai užtenka ir perspektyviam laikotarpiui, nes magistralė per 10 valandų tik viena kryptimi praleistų apie 22,000 automašinių.

Eismo saugumas esti tik prie gero matomumo bei riboto transporto judėjimo greičio. Didžiausias saugumas susidaro estakados variančio atveju, mažesnis, bet pilnai pakankamas — iškasos atveju ir mažiausiai saugus esmas — tamsokame tunelyje.

Didžiausios inžinerinio įrenginio eksploatacinės išlaidos tenka tuneliui (sudėtingas remontas, ventilacija, apšvietimas ištiesą parą). Apšvietimas turi būti gerai organizuotas.

Šviesią dieną net ir apšviestas tunelis šoferiams atrodo tamsi dėmė, o tai trumpam laikui šoferį apakina. Apšvietimą teks reguliuoti — prie įvažiavimo jis turės būti intensyvesnis, negu tunelio viduryje; naktį silpnesnis, negu dieną, o debesuotą dieną silpnesnis, negu saulėtą dieną. Be to, tunelio gabaritai labai apriboja ir transporto gabaritus. Tai yra didelis tunelio trūkumas, palyginus jį su atvira magistrale. Eksploatacijos atžvilgiu pigiausi variantai yra iškasos ir estakados.

Svarbus klausimas yra statybos kaina. Iki šiol yra pasiūlyti keturi tunelio trasų variantai. Du iš jų numatomi po 260 milgio, vienas 206 m ir vienas 88 m ilgio. Jei palyginsime visus projektus, kuriuose numatyta tunelio statyba, su tais, kuriuose nuo tunelio atsiskaidoma, darant iškasą arba estakadą pamatysime, kad preliminariniais apskaičiavimais pigiausias yra iškasos variantas, kai vietoj tunelio, prakasamas kalnas; toliau seka projektas, Brangiausiai atsieina tuneliai su ilgomis trasomis.

gai netlo. Po vaidinimo, publiškai reikalaujant, mes, artistai, turėjome pasirodyti net keliolika kartų. Žodžiu, triumfavome. Kitą dieną visi kalbėjo, kad lietuviai jau irgi turi savo operą. Pasipylė pagyrimai, o taip pat ir kritiški žodžiai artistams. Aš pats savimi nebuvau visiškai patenkintas, jaučiau, kad galėjau geriau pasirodyti. Bet nenusiiminiau, tikėjau, kad dirbdamas ateltyje daugiau pasieksiu, nes tobulinimuisi šioje srityje galo nėra.

Teatro vadovybė ėmė galvoti apie tolesnį teatro repertuarą. Nutarta statyti lietuvių nacionalinę operą — M. Petrausko "Birutę." Ši opera mums nebuvo visai nauja. Kipras 1906 m. Vilniuje atliko Birutės brolio vaidmenį, o aš Čikagoje jau buvau dainavęs senį vaidilą.

"Traviatoje" buvo kam mane pakeisti, tad nusprendžiau išvykti trims mėnesiams į Italiją pasitbulinti.

Studijos Italijoje

1921 m. vasario 18 d. išstingčiau į Italiją. Tarėmės vykti kartu su K. Petrausku ir kitais draugais, bet jie užtruko, kol gavo Vokietijos vizas. Negaišdamas brangaus laiko, aš iškellavau vienas.

Čia noriu pabrėžti kalbų mokymosi svarbą. Ypač svarbu mokėti kalbų dainininkams, kuriems tenka gastroluoti po įvairias šalis. Mūsų studentai gi dažnai į kalbų mokymąsi žiūri pro pirštus, manydami, jog konservatorijoje tai nereikalingas balastas. Aš, vykdamas per Vokietiją, vokiečių kalbos nemokėjau, todėl susidūriau su kai kuriais sunkumais, bet užtat man padėjo kita kalba.

Atvažiuoju į didžiulę Berlyno geležinkelio stotį. Nors tiksliai žinau, kada išeina traukinys į Romą, bet stotis tokia didelė, žmonių tiek daug — knibždėte knibžda, signalinės elektros šviesos taip mirguliuoja, kad aš sutrinku ir nebesusigaudau, kur eiti.

Žmonės skuba, bėga, kalbasi man nesuprantama kalba — nors verk, nebeišmanau, kur dingti. O čia artinasi mano traukinio išvykimo laikas. Pamatęs pareigūną, kuris tvarko žmonių judėjimą ir duoda informaciją, galvoju, kaip jį prakalbinti. O galgi moka angliškai? Įsidrąsinęs pristartinau ir paklausiau:

-- Kaip čia man patekti į traukinį, kuris eina į Romą?

-- Prašau, štai ten varteliai — mandagiai atsakė pareigūnas angliu kalba ir atvedė mane prie vartelių, kurie nu-

statytu laiku atsidaro ir praleidžia žmones.

— Užsideds šviesa — tai bus ženklas, kad traukinys jau stovi, -- dar paaiškino pareigūnas. -- Jums beliks tik susirasti vagoną su užrašu "į Romą," ir nuvažiuosit ten be jokio vargo, be persėdimo.

Man net akys prašvito, kad galėjau su pareigūnu susikalbėti. Toliau aš pasidariau drąsesnis.

Pagaliau po trisdešimt šešių valandų kelionės, perėjęs Austrijos Kufšteino ir Italijos Brenerio miestų muitines, pasiekiau Romą. Nemažonios muitinių procedūros. Čia taip pat galėjau susikalbėti angliškai; mat, Roma — turistinis miestas, todėl kiekviename didesniame viešbutyje tikrina, klausinėja, kiek svetimos valiutos vežiesi, ar ją užregistravęs, krato lagaminus ir t. t. Vis trukdo, gaišina. Romos stotyje mane sutiko bičiulis J. Kudirka, kuris buvo atvykęs iš Amerikos, taip pat norėdamas pasitbulinti kaip dainininkas. Jis nulydėjo mane į viešbutį, kur laikinai ir apsistoju. Čia taip pat galėjau susikalbėti angliškai; mat, Roma — turistinis miestas, todėl kiekviename didesniame viešbutyje tarnautojai dažnai moka keletą užsienio kalbų, ypač anglų ir prancūzų.

Ką bekalbėti apie Romos grožį? Sunku jį žodžiais nuskaidyti. Todėl aš čia nesileisiu nei į istorines ekskursijas, nesilmsiu piešti šio "amžinojo miesto" vaizdo. Viena galia pastebėti, kad Romoje klimatas kur kas šiltesnis nei pas mus Lietuvoje, čia daugiau saulėtų dienų, o dangus — žydras žydras, be jokio debesėlio.

Viskas įdomu, viskas traukia, bet dainininkui labiausiai rūpi teatrai. Tad ir aš tuojuo ėmiau jais domėtis. Pirmoji opera, kurią čia pamačiau, buvo Verdi "Aida" ("Konstancos" teatre). Tai grandiozinis pastatymas. Kai reikia, scenoje artistai pasirodo net su gyvais kupranugariais. Turiu pasakyti, kad niekas taip gerai itališkų operų nepastato, kaip patys italai; tai ir natūralu, Italai operoje daugiausia dėmesio kreipia į gerą, gražų dainavimą, t. y. į vokalinę-muzikinę pusę, o paskui į "gyvenimą scenoje," tačiau ir dekoracijos būna labai efektingos. Orkestrai -- dideli ir aukšto lygio.

"Aida" man padarė neišdildomą įspūdį. Visi artistai čia buvo labai geri.

Stengiausi dažnai lankyti operos spektaklius. Sėdėdavau "galiorkoje" — šeštame aukšte, nes bilietai buvo gana brangūs. Nusipirkęs žiūrimos operos klavirą, sekėdavau dainininkus ir pasižymėdavau savo pastabas. Tokie spektakliai man buvo tarsi pamokos.

Bus daugiau

Mano apsilankymas Lietuvoje

VAIKYSTĖS PRISIMINIMAI

Nuostabu kaip vaikystės dienos paleka įtakos visam gyvenimui.

Jau 36-ti metai, kai su motina, broliu ir jaunesne seseria išvykome iš Vilniaus, bet dabar, važiuodama senosios Lietuvos sostinės gatvėmis, prisimintau smulkius įvykius.

Tie vaikystės prisiminimai iš Vilniaus lydėjo visą mano gyvenimą Amerikoje. Nemažiau įtakos turėjo ir Vienių, kurių mano tėvai visą laiką prenumeruodavo. Tai buvo vienintelis lietuviškas laikraštis Amerikoje, kuris Nepriklausomybės metais Lietuvos nesmerkė, tuo tarpu, kai kiti laikraščiai gero žodžio apie Lietuvą nerašydavo.

Važiuojant per Žaliąjį tiltą, per kurį eidavau į lietuvišką mokyklą, juokas paėmė prisiminus, kaip čia ne kartą lenkiukai mus yra apmušę ir kiek kartų kruvina nosimi parbėgta namo...

Pavažiavus kiek toliau, prašiau šoferį sustoti. Kalvarijos (dabar Dzeržinskio) gatve einu tolyn. Sustojusi ties mūriniu trijų aukštų namu, sušukau:

-- Tai čia buvo mano tėvų namai!

Ir Stasiulionis nustebo, kad taip greitai atpažinau, nes numerio nebeatsimintau.

Ziūriu pro vieną, kitą langą, bet jokios gyvybės nematyti. Čia gyveno nuomininkai, daugiausia žydų kilmės.

Kur jie dabar, kur jų šeimos, kas su jais atsitiko? Pirmojo aukšto dešinėje pusėje buvo durys, kurias varstydavau. Ten gyveno mano pirmoji muzikos mokytoja, Dora Doktorovicz su savo motina, kuri turėjo juvelyrinių prekių krautuvę. Kur likimas jas nubloškė?

Per vartus einu į kiemą, matau namelį, kuriame mes gyvenome. Atrodė lyg per pusę sulindęs po žeme. Taip apieistas, kad sunku atpažinti. Kairėje tebestovė tvartas — dabar pakrypęs, beveik sugriuvęs, kur mano motina laikydavo karvę, o kartais ir paršlukes. Tų paršlukų žviegimas, kai šeima ruošdavosi Velykoms, ir dabar mane šturpullais nukrato.

Sodas, kuriame tiek gražių valandų praleista, kur mano motina augino savo gėles ir amerikoniškus kukurūzus, tebėra ten pat, bet visa aplinka liūdna. Šiuo namu jau niekas nebesirūpina, jį neturi šeimininko, nors atrodo, kad jame kažkas gyvena. Pasibeldžiau, bet niekas neatsakė...

Padariau kelias nuotraukas ir filmuojau. Mano aparate kažkas užsikerta, nežinau, ar todėl, kad rankos dreba, ar kad neprityrusi filmuotoja.

Važiuoju toliau. Bandau prisiminti motinos bičiulų šlapelių namus, kur mane siūsdavo su šviežiu pienu. Bet čia viskas kitaip atrodo. Apstatyta naujais namais, o tolumoje matyti fabriškai.

KULTŪRINIŲ RYŠIŲ DRAUGIJOJE

Grįžtame atgal, vėl Žaliuoju tiltu. Sukame į Antakalnį -- Kosčiuškos gatvę ir sustojame ties nr. 36. Atokiau nuo gatvės gražūs namai. Juose įsikūrusi Kultūrinių Ryšių Draugija. Viduje, ilgokas koridorius išklotas kilimais, o priekyje ant sienos Lenino ir Chrusčėvo portretai.

Tie portretai man nepatinka, — pastebiu Stasiulionui.

-- Tai nežiūrėkite į juos — jįsai atsako. Vistiek nesuprantu, kodėl kiekvienoje įstaigoje, kiekviename pastate, iškabinti Leninas su

Chrusčėvu. Rodos, geriau tiktų Paleckio, Sniečkaus ar kitų lietuvių portretai. Stasiulionis nesiteikia paaiškinti.

Atsirdame Kapočiaus kabinete. Kambarys milžiniškas. Rūmai tikrai gražūs, senoviški ir erdvūs. Kapočiui įteiktu vieną naujausių Vienybės numerių, kurių atsivežiau iš Amerikos.

-- Vienybę ir visus lietuviškus laikraščius iš Amerikos reguliariai gauname, — sako Kapočius. — Šiuo metu iš lapkričio 9 d. laidos vienas mūsų dailininku piešia Jūsų vyro portretą.

-- Gaila, kad Vienybę negauna kiti Lietuvos gyventojai — skundžiuosi Kapočiui. — Žinau visą eilę lietuvių, kurie iš Amerikos savo artimiesiems siuntė Vienybę ir knygy, bet niekas jų nėra gavę...

-- Reikia tikėtis, kad tie reikalai ateityje išsispręs, — Kapočius sako. -- Noriu Jus užtikrinti, kad nė viena knyga, nė vienas leidinys, kurį amerikiečiai lietuviams atsiunčia, nėra sunaikintas.

PIETŪS "NERINGOJE"

Antrai valandai artėjant, Stasiulionis ragina eiti pietų.

Einame Gedimino gatve ir sustojame ties spaudos kiosku. Čia pat keletas lietuvių — Stasiulionio pažįstami: Zenonas Serafinas iš Eltos ir filmuotojas Leonas Taurimas.

Susipažįstame ir šnekučiuojamės. Patyrusį, kad abudu fotografai, prašau pagalbos. Serafinas prižada kitą rytą apsilankyti Vilniaus viešbutyje ir patikrinti mano atsivežtus aparatus.

Pagaliam esame "Neringos" viešbučio restorane, apie kurį tiek daug girdėjau iš kitų turistų. Sustojame ties drabužine, nors aš nelinkusi palto nusivilkti. Man šalta. Bet Stasiulionis aiškina, kad nepriimta su palto eiti į valgomąjį. Nusivelku ir paduodu drabužinės tarnautojui, kuris, pasirodo, vienas iš Argentinos lietuvių, neseniai atvykusių Lietuvon.

-- Kaip sekasi, — klausiu.

-- Puikiai, — atsako argentinietis. — Esu patenkintas ir laimingas sugrįžęs į Tėvynę.

Stasiulionis vėliau pasakojo, kad tas Argentinos lietuvis neseniai sukūrė lietuvišką šeimą. "Neringos" restoranas moderniai ir gražiai įrengtas. Po restoraną vaikštinėja tarnautojos, apsirengusios juodomis suknelėmis, baltos prijuostės ir kepuraitės, kaip ir bet kokiame restorane vakarų valstybėse. Patarnautojos jaunos ir gražios.

Kaip seniau, Nepriklausomybės laikais, taip ir dabar, pietus Lietuvoje valgoma anksti, o vakare — lengvesnis užkandis. Stasiulionis užsako juodų ikry, sriubos ir Vilniaus kotletų.

-- Aš nepratusi tiek daug valgyti, — Stasiulionui pastebiu.

-- Tai ką, ar Amerikoje Jūs pietų nevalgote, — klausia jįsai.

-- Žinoma, kad valgome, puikiai valgome, bet mano gyvenimas kitoks. Aš leidžiu lietuvišką laikraštį. Tas laikraštis viską "suvalgo"...

Stasiulionis nė vienam žodžiui netiki.

-- Jūs daugiau rūpinatės "linijas" išlaikyti,

Stasiulionis daug žino, bet jis neturi jokio supratimo kokiose sunkiose aplinkybėse Amerikoje leidžiamas seniausias pasaulyje lietuviškas laikraštis. Kaip ir kiti, jis mano kad doleriai mums čia krenta nelyginant lapai...

Spaudos kioskas Katedros aikštėje. Tolumoje — Gedimino piliis. Kioskus nuolat apstoja daugybė žmonių, kurie perka laikraščius ir kt. periodiką. Čia nereikia prašyti, kad lietuviams remtų ir skaitytų savo spaudą.

"Neringos" restorane buvo daug vilniečių iš Eltos, Tėvynės Balso redakcijos ir kitų įstaigų, bet nebuvo laiko susipažinti. Kol dar nesutemo, skubinausi lankyti kitas vietas.

Gedimino gatve eidama dar norėjau filmuoti. Čia judėjimas didelis, visi skuba, vaikšto po krautuves, pirkinėjasi ir ruošiasi šventėms.

-- Ir man reikėtų po krautuves pavaikštinėti, pažliūrėti kokios prekės parduodamos — sakau Stasiulionui.

-- Būtinai apžiūrėkite, -- jįsai sako. -- Pagal jūsų tvirtinimus Amerikoje, tai mes čia nieko neturime...

Viena iš didesnių mėsos parduotuvių Gedimino gatvėje, Vilniuje.

Stasiulionis, matau, netik gerai pažįsta amerikiečius, bet ir su mūsų spauda gerai susipažinęs. Nežiūrint to, kad su juo kartais pasikeisdavau nedraugiškoms pastabomis, išsiskirdami susitarėme dar tą pačią naktį susitikti. Stasiulionį prašiau, kad jis mane palydėtų į Bernelių mišias.

-- Per visą savo gyvenimą aš nesu buvęs Bernelių mišiose, — jįsai protestavo.

-- Nieko čia tokio. Ne pro šalį bus ir Jums nors kartą apsilankyti...

KŪČIOS PAS SIBIRO TREMTINIŲ

Vėliau, kai su Kubertavičiene ėjome Kūčių pas vieną buvusį Lietuvos karininką, Sibiro tremtinį, gatvės jau buvo ištuštėjusios. Vakaras buvo pasakiškas. Visur balta ir tebesnigo, o tolumoje juodavo Gedimino pilies bokšto silueta.

Mudvi su Kubertavičiene greitai žygiuodamos atsirdome jos artimųjų tarpe. Sutikau jos sūnų, marčią, anūkėlių ir kitas gimines.

Stalas buvo apkrautas skaniausiais valgiais: įvairiausios žuvis, penklų rūšių grybų patiekalai, šližikai, tortai, kompotas, kiselius, šampanas, konjakai, visokie likerai ir "Palanga" — ta garsioji lietuviška trauktinė.

1962 metų Kūčių Vilniuje neužmiršiu niekadosi!

Bus daugiau

Viena iš didesnių krautuvių (kairėje) Gedimino gatvėje, kur gruodžio 24 d. buvo labai didelis judėjimas. Toliau (kairėje) "Vilniaus" viešbutis, kuriame gyvenau.

Edvardas Šulaitis Jungtinių Tautų spaudos galerijoje stebi posėdį. S. Narkeliūnaitės nuotrauka

Jungtinėse Tautose

Atkelta iš 3 psl.

tės brolių -- žymų filmuotoją, kuris savo tarnybiniams reikalais po visą pasaulį yra išvažinėjęs.

Buvo pallestos ir kitos temos, bet argi viską čia surašys!

PAVAKARĖ JUNGGINĖSE TAUTOSE

Prieš apleidžiant New Yorką, kelioms valandoms teko užsukti ir į Jungtinių Tautų pastatą -- rūmus, kurie yra, bene, žinomiausi visame pasaulyje. Jie ir juose vykstantieji posėdžiai bei atlikti darbai yra gerai žinomi ir lietuviams, kadangi Vienybėje ir kai kurioje kitoje mūsų spaudoje yra nemaža apie tai rašoma.

Jungtinių Tautų nebūtu galima įsivaizduoti, o pačių rūmų -- tinkamai apžiūrėti be Vienybės red. Salomėja Narkeliūnaitės pagalbos.

Ji daugiau negu 10 metų yra buvusi Lietuvos spaudos atstove šiose patalpose: jai visi ir viskas yra pažįstama, o taip pat ir ją visi pažįsta.

Kur tik nenuėsi -- į delegatų "lounge" troškulio nuraminti ar į valgyklą kūną pasotinti -- durininkai bei kiti patarnautojai mūsiškiai nusilenkia ir pasveikina.

Užiname į Jungtinių Tautų spaudos žmonių patalpas. Ten S. Narkeliūnaitė supažindina su biuro vedėju, kuris yra viešėjęs Vilniuje ir savo įspūdžius New York Times aprašęs. Taip pat pasiėmė naujausios medžiagos apie posėdžių eigą, kadangi tuo metu kaip tik buvo prasidėjusi specialioji sesija. Mums besišnekučiuojant, visai pro šalį praėjo ir JAV ambasadorius Jungt. Tautose Adlai Stevenson su savo patarėjais. O delegatų "lounge" žymių žmonių daugiau negu reikia: štai tas iš to krašto, o anas iš to -- aiškina S. Narkeliūnaitė.

Besiklausant šių aiškinimų, netyčiomis atėjo mintis -- kaip daug lietuvių vardą yra išgarsinusi Jungt. Tautose S. Narkeliūnaitė, kuri čia tik atlikdama nuo savo pagrindinio darbo turi galimybę lankytis. O kiek ji būtų galėjusi ar galėtų lietuviams pasitarnauti visą laiką čia būdama ir įvairiais būdais keldama lietuviškas problemas delegatų bei spaudos žmonių tarpe?

Nors ir jau ne pirmą kartą viešint Jungtinėse Tautose, buvo galima daug ką naujo patirti ir sužinoti.

Išėmiant iš šių rūmų, dėmesys buvo atkreiptas į Pavergtųjų Tautų Europos vitriną, esančią skersai gatvę nuo Jungtinių Tautų. Čia buvo parodytos ir Pavergtųjų Tautų iki pusės stiebo plevesuojančios vėliavos, kurių tarpe Lietuvos trispalvė apie pusę metų kabojo, apversta. Reikia pažymėti, jog reikėjo gana stiproko straipsnio Vienybėje, kad mūsų vėliavos "bosai" parodytų tai vėliavai atitinkamą dėmesį ir pagarbą.

Atsisveikinu su Jungtinėmis Tautomis ir S. Narkeliūnaitė. Foto aparato filme užfiksuoti keli viešnagės Jungt. Tautose momentai ilgiau bylos apie tą mailloną vizitą.

Garsusis dirigentas Hansas von Biulovas turėjo Berlyno operos teatre diriguoti menko kompozitoriaus silpną operą. Orkestro artistų nuostabai premjeros vakarą Biulovas atėjo su juodu kaspiniu ant rankovės, dėvėjo marškinius juodomis sagomis ir juodą kaklaraištį.

-- Jūs gedite, maestro? -- su užuojauta paklausė vienas orkestrantas.

-- Taip! -- atsakė Biulovas. -- Aš čia atėjau palaidoti operą!

Popiežius Aleksandras VI (1492 - 1502) Bordžija retkarčiais būdavo labai atviras. Kartą jis pasakė: -- Kiekviena religija yra gera, bet pati geriausia -- kvailiausiaji.

Sustokime ir rimtai pagalvokime!

K. J. PAULAUSKAS

Sekant Amerikos lietuvių laikraščius, tenka pastebėti Lietuvos atžvilgiu vienu kitu daromą net smerkiančią kritiką, kuri išėivijos lietuviams, Lietuvos lietuviams ir Lietuvos ateičiai yra nenaudinga, bet kenksminga.

Kritika reikalinga ir naudinga valstybių santvarkoje ir visuomeniniuose veiksmuose, bet ji privalo būti rimta.

Kritikas privalo turėti galvoje ir nenuotolti nuo to fakto, kad kiekvienas veiksnys ar daktas yra dvipusis, abipusiai turintis du skirtingus vaizdus ir, teisingai jį aiškinant, dvi skirtingas prasmes.

Jisai privalo nepamiršti ir to, kad gyvename demokratinės santvarkos šalyje, kur visiems teikiama žodžio ir spaudos laisvė.

Kiekvienas turi teisę laisvai pareikšti savo nuomonę žodžiu ar spaudoje, o rimtas kritikas gali kritikuoti tikrai pareikštą mintį, nurodydamas klaidingumą ir nenaudingumą pritaikant gyvenimo elgoje.

Kritikuojant minties pareiškėją, darant jam bet kokius įtartinus priekaištus, žeminančius jo asmenį ar kenkiančius, yra ne kritika, bet asmeninis kerštas ar pavydas.

Neseniai Lietuvoje lankėsi dabartinė Vienybės redaktorė Salomėja Narkeliūnaitė ir šių metų pradžioje Vienybės leidėja Valė Tysliavienė.

Jos abi, būdamos Vilniuje, Kaune ir kitose vietose, matė tenykščio gyvenimo eigą ir turėjo pragos sueiti ir pasikalbėti bent su kai kuriais tenykščiais veikėjais, su jais pasikalbant, išgirsti jų nuomones. Taipgi jos parsivežė ir Lietuvoje susuktų filmų.

Pirmą negu jos žodžiu ar spaudoje pareiškė savo akimis matytus įspūdžius, pirmą negu jos parodė filmuose vaizdus, kai kurie veikėjai ir laikraštinių, dar nieko neišgirdę ir nematę, paskubėjo jas įtarti okupantams pataikaujant, o filmus apšaukė okupantų meškeria.

Tokias įtartinėjančias išvadas Raseinių žemaitis pavadinęs "ratais be atsajų".

Gautų įspūdžių pareiškimas nėra, kam nors patarnaujantis šališkumas, tik informacija ten nebuvusiems ir nemačiusiems. Filmuose vaizdai daugeliui nepriklauzomoje Lietuvoje gyvenusiems jų akimis buvo matyti, tai dabar palyginamai gali būti sprendžiami, ar jie tebėra tam pačiam stovy, pagerinti ar nyksta. Tai irgi svarbu matyti ir žinoti. Esamą padė-

tį Lietuvoje privalome drąsiai pažvelgti ir ją teisingai suprasti ir žinoti, nežvelgiant, ar ji mus patenkinanti ar liūdnumą teikianti.

Santykiavimas ir glaudus bendradarbiavimas su Lietuvoje esančiais lietuviais būtina reikalingas ir naudingas Lietuvos ateičiai. Čia privalome prisiminti Lietuvos padėtį prieš 70 metų, kada Lietuva buvo Rusijos carų vergijoje ir net savo spaudos neturėjo. Išėivijos lietuviai, glaudžiai santykiavdami su Lietuvos lietuviais, tuo nepataikavo carinei priespaudai, tai ir dabartinis santykiavimas nebus jokiu pataikavimu okupantams. Santykiavdami dar neprarandam teisės reikalauti okupacijos prašalinimo ir laisvės Lietuvai.

Smerkiame komunistinės politikos padarą -- Berlyne pastatytą sieną, Rytų Vokietiją skiriančią nuo Vakarų. Mes savo priešingumu santykiuoti su Lietuvos lietuviais, kaip tik ir statome tokią pat sieną, išėivijos lietuvius skiriančią nuo Lietuvos lietuvių. Tad sustokime, rimtai pagalvokime ir padarykime rimtas išvadas, ką tokis elgesys reiškia.

Senalietuviai praėityje tam tikrais laikotarpiais irgi vedėme nedraugingą, vienį kitus smerkiančią politiką.

Buvo kunigų, kurie savo pamoksluose ragino šeimi-

ninkes neišnomuoti kambarių nelankantiems bažnyčios ir skaitantiems vadina mus "bedieviškus laikraščius."

Gi liberališkios minties kalbėtojai ir, jų spauda smerkdavo kunigų vedamą politiką. O kas laimėta? Nieko! Nemažai augančio jaunimo, nepakęsdami lietuvių savitarpinių ginčų, šalinosi nuo lietuviškų laikraščių skaitymo, nesijungė į lietuvių organizacijas ir nutolo nuo lietuviškos veiklos. Dabartinė nesantaika irgi bus sėkla tokiems pat vaisiams.

Palinkusieji kitus smerkti gali ir mane įskaityti į pasmerktųjų sąrašą. Netrokstančiam garbės ir nesiekiančiam įtakos visuomeninėje veikloje tuo jė man nepakenks. Man atrodo kad savo gyvenimo šaulėčiudžio susilauksiu anksčiau negu tarptautinės politikos ir santvarkos pasikeitimų. Vienintelį norą turiu, kad lietuviai, vieningai veikdami, pasiektų laimingą ateitį sau ir Lietuvai.

Tik santykiavdami su Lietuvos lietuviais, galime juos suraminti ir suteikti naujos energijos išvermingai pergyventi okupaciją, laukiant laimingesnės ateities, o nuo jų visiškai atsiskyrę paliksime juos bevilčius, dvasioje pakirstus. Užtaigi rimtai pagalvokime, kada ir kokie mūsų veiksmai kokią reikšmę turi. Kaip pasiklosime, taip ir išmiegosime.

Dariaus ir Girėno sukaktis

Šiomet sukako 30 metų nuo mūsų karžygių lakūnų Dariaus ir Girėno skridimo į Lietuvą. Ta proga yra ruošiamos iškilmės, šeštadienį, liepos 13 d. 1963 m. 3 val. po pietų, prie Dariaus ir Girėno paminklo, Lituanica Square, Union Ave. ir South 2nd Street, Brooklyne.

Programoje invokaciją skaitys kun. V. Pikturna, kalbas sakys žymūs pareigūnai ir visuomenininkai, Lietuvos gen. konsulato atstovas New Yorke V. Stašinskas, taipgi Antanas Gudonis, Lietuvių Klubu prezidentas iš Paterson, N. J.; himnus giedos solistė Lionė Jodytė. Žodį tars komiteto nariai - Bronė Spudienė, adv. S. Bredes, Jr., P. J. Montvila ir J. Šaltis. Prie paminklo bus padėta gėlių.

Maloniai kviečiame atsilankyti visas patriotines organizacijas su vėliavomis ir pavienius asmenis. Dalyvavimas nemokamas. Visų laukiame.

DARIAUS IR GIRĖNO PAMINKLO PASTATYMO K-TAS

THREE JOES SERVICE STATION, Inc.

85-42 Woodhaven Boulevard Woodhaven, N. Y.

Telefonas: Virginia 6-9683

IŠ PO MANO BALANOS

MORKUS

Tęsinys

Visa Amerika jų pusėje stovi, MOTINOS DIENA bus visos šalies pagerbta!!! Ir, kad jos motina bus pirmos eilės kertėje...

— Tėvuk! ar girdi? Jau laikas, kai neteko motinos. O dar ašaras beria, Plaukus rauja jos atmintį prisiminus. Kuštelėjau Motinos Dieną. Nutvėrė! Kai iš kanuolės paleista; bėga, kalba, rašo, kalbina kongresą ko greičiausiai Motinų Dieną užgirti. Kiek išgalėdamas jai padedu. Nurodau kelius į asmenis šiame reikale būtinai reikalingus. Darbas jau veikia baigtas, Motinų Diena užtikrinta. Ji vadinasi: Ann Jārvīs —. Jei ne tikras tėvas, tai nors bent krikšto tėvas Motinų Dienos būtų kun. A. Milukas...Kur jo nerasi?...

Ir dar kartą Gabrio rankraščio reikalą atlankau kun. Miluką; ir dar kartą pasaka ta patį; maloniai sutinka, draugiškai kalba; Gabrio vardo kaip mirties vengia!

Įvairumo labai užėnam į patį puikiausį miesto viešbutį. Užsako pietus. Pats sau pažymi bonką geriausio šampano, kalakuto ir dar visokių spirgučių.

Pasigalėdamas jo kišenės, nusiskiriu sau tik kumpio riekutę ir kavutės gurkšnį. Kalakutą vanoja, šampaną ragauja, lūpomis ploja, užkandį į padanges kelia. O kalba kaip iš maisto byra. Apie viską; tik ne apie Gabrį.

Baigęs valgį, žiūriu; kišenėn cukrų, šaukštuką, peilį, lupynukę krauja. Ir pasukui atsikeldamas, sako; tėvuk! ten mane tūlas geradaris laukia; gal ką gausiu knygos išlaidoms padengti; palauk, bėgul...

Laukiu, laukiu, mano bendradarbio nei ženklų...Tuo tarpu patarnautojas su pasi-

gallėjimu į mane žiūrinėja...Atėjęs, sako; ar tamsta savo draugo lauki? Jis, negriš. Jis užsisakęs taxį į pirtį nudundėjo. Jis taip visad daro. Ir patiesė man pietų sąskaitą, — \$3,50 iš viso! Vadinasi, nūdienos apyvarta, apie \$10,00! Ir vėl grįžtu į Wanamie, Gabrio knygos nei iš toli nematęs.

Ir da kartą lancausi pas kun. Miluką; bet dabar jau Maspeth, N. Y. Ir vėl pasaka lygiai ta patį.

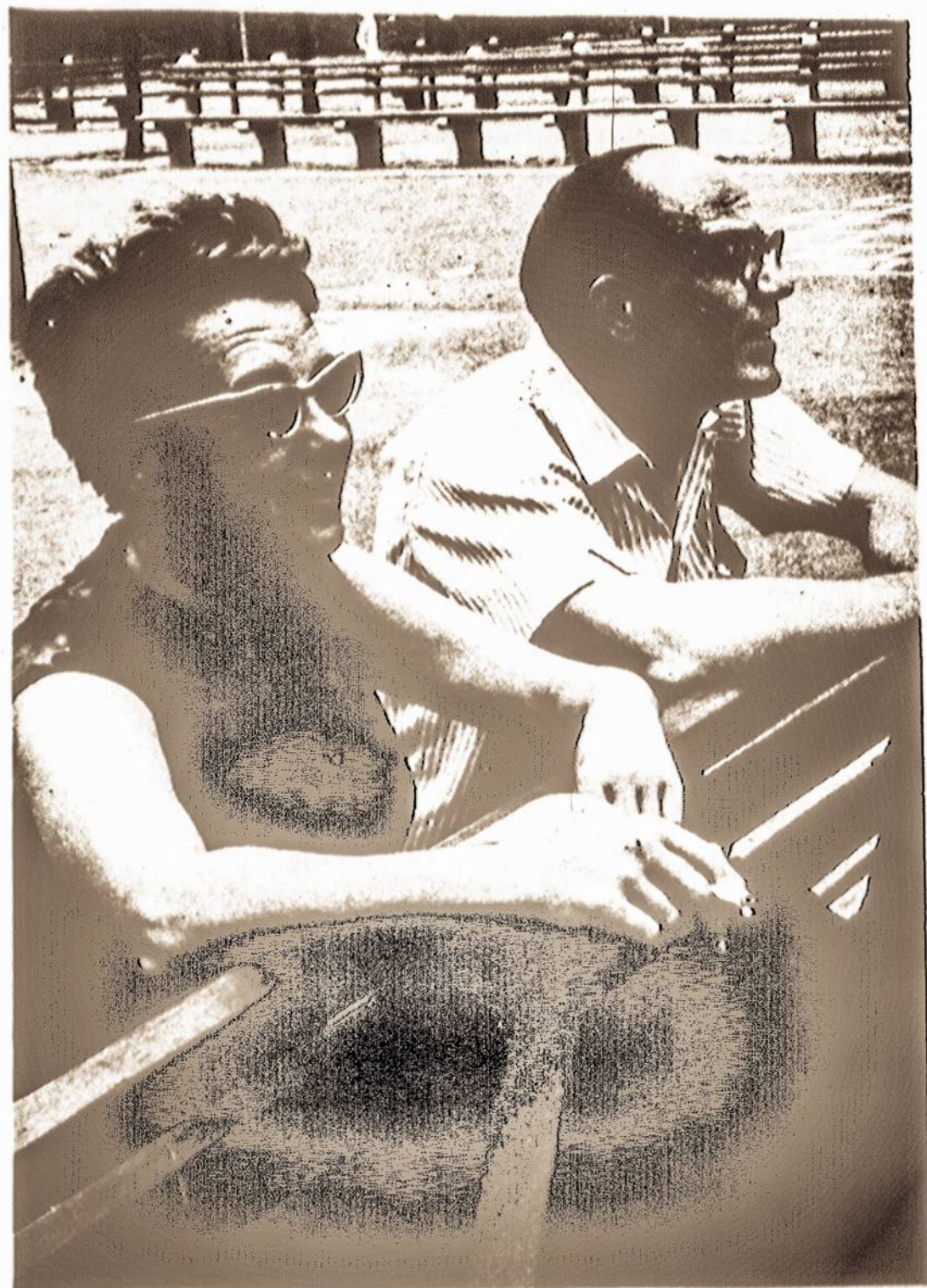
Rodėsi, pirmu kart sueinam. Kalba be galo. Ne tik ant vakarienišės, bet apsinakvori irgi prašo. Kolkas vadina bažnyčion. Pamaldų būta. Einu. Tai dabar tėvuk, emės pintinė, eik parinkti. Kaip bus? Sutanos neturiu. Mažas dalykas. Štai ve mano, ir, pirm, negu susivokiū, jau buvau jo sutanoj. Reiškia, vienos rankovės man užtektu, o dabar visoj sutanoj, juosta suveržtas, ne tik į kunigą, bet nei į žmogų nepanėšiu.

Purtausį išieiti. Ant tų pėdų spaudžia pintinę rankon, praveria duris ir veiki varu žmonių tarpan įstumia. Gera! kad žmonių vos kelių būta. Bet tieji keli užvožę maldaknygę, sugnaužę rožantėlį, išsižiojo, tokį valzdą užmatę.

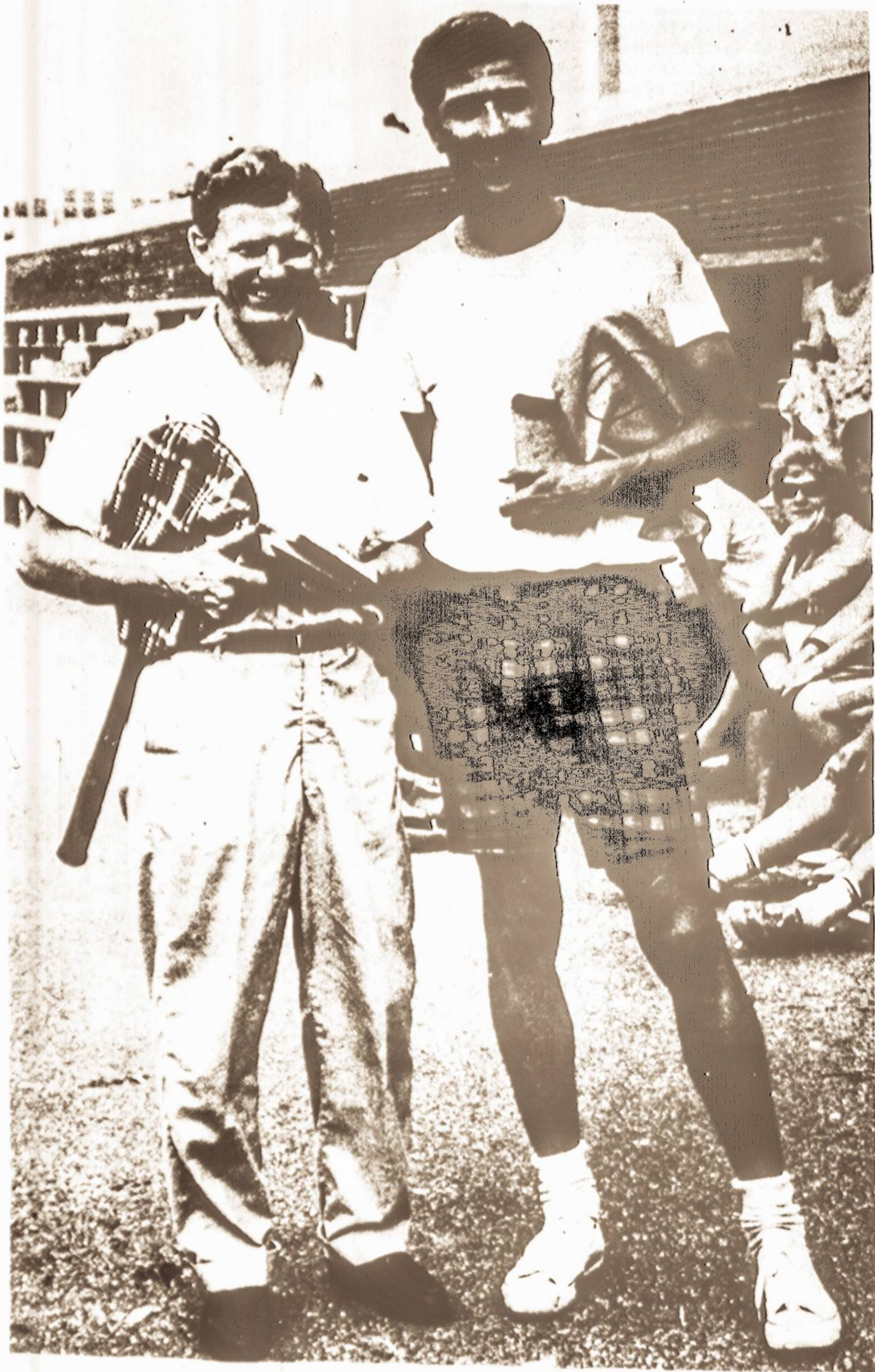
Galutinal sako; — tėvuk! Gabrys yra didelis žmogus. Jo raštą mums kratyti būtų jo vardo pažeminimas. Nei aš į jį nepažiūrėjau. Perdaviau Juliei. Ji patikrino, atspausdino. O dabar tu, kaip "įžymus" plunksnos mėgėjo, emės, tik įžangą pridėk ir tuo savo darbą baigiam. Tik taip ir buvo...

Įžymūs žmonės tik visuomenės reikalus tvarko; gi savuosius, kitiems išspręsti palieka. Žiūrėkim į kun. Miluką taip, kaip jis matė mus.

Bus daugiau

Susidomėję stebi teniso rungtynes Š. Amerikos XIII žaidynėse. Nuotraukoje Demie Jonaitienė su vyru Tomu. Jonaitienė yra vienybiečių Genaičių duktė, gyv. Woodhavene, Frank K. Lane High School anglų kalbos mokytoja. Ji neseniai išvertė į anglų kalbą Juozo Tysliavos poemą "Tava nouson", kuri ruošiamą išieiti atskiru leidiniu. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Vytautas Gerulaitis (kairėje), žaidynių teniso vyr. teisėjas, su vyrų vieneto meisteriu Saulium Arūnu, New Yorke įvykusioje Šiaurės Amerikos XIII-osiose žaidynėse.

Salomėjos Narkėliūnaitės nuotrauka

Haven Realty

JUOZO ANDRIUSIO APDRAUDOS ĮSTAIGA

Patarnauja perkant ir parduodant namus, įvairiuose apdraudimo reikaluose, užpildant (Income) taksus.

J. ANDRUŠIO TRAVEL BUREAU

Parduoda bilietus visomis susiekimo priemonėmis į visas pasaulio vietas. Money Orders.

87-09 JAMAICA AVENUE WOODHAVEN 21, N. Y.
Tel. VI 7-4477 Atdara kasdien - 9 v. r. ikj 9 v. v.

Winter Garden Tavern Inc.

Vyt. Beleckas, sav.

1883 Madison Street
Brooklyn 27, N. Y.

(Ridgewood)
Telefonas: EVergreen 2-6440

Salė vestuvėms ir kitokioms pramogoms. Geriausias lietuviškas maistas prieinamomis kainomis.

POLAIDOTUVINIAI PIETŪS

RAY'S LIQUOR STORE

JUOZAS IR IZABELE MISIUNAI

Įvairiausios rūšies amerikoniški ir importuoti gėrimai. Didžiausias degtinės ir vyno pasirinkimas.

103-55 LEFFERTS BLVD. RICHMOND HILL, N. Y.
Telefonas: Virginia 3-3544

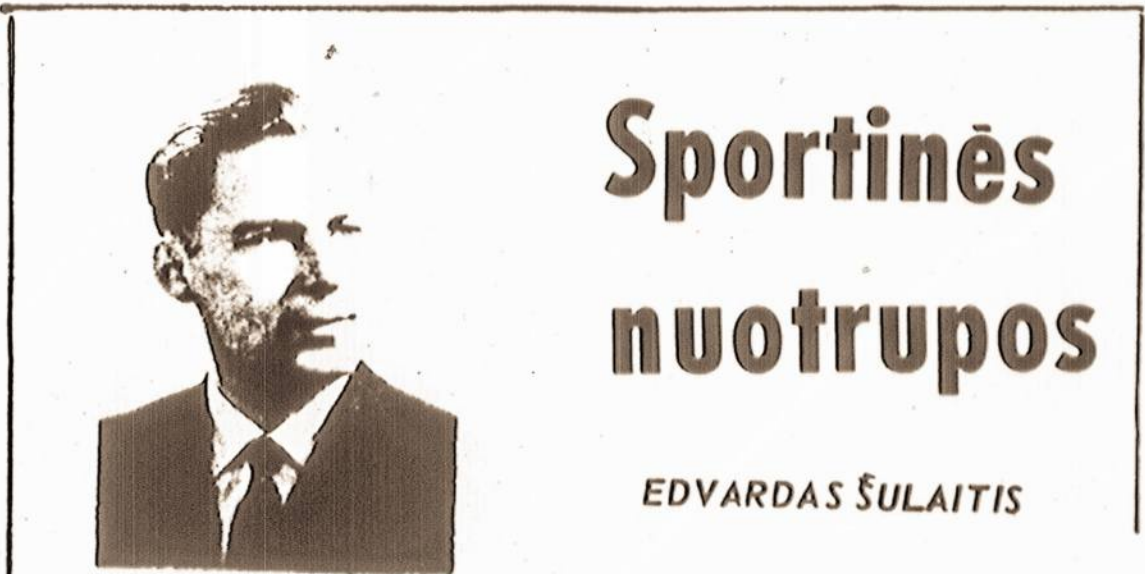
THE

Tel TAYlor 7-9842

Arlington

385 Arlington Ave.
Brooklyn 8, N. Y.

Restaurant
Ona ir Jonas Valaičiai

Sportinės nuotrūpos

EDVARDAS ŠULAITIS

Vienos daugiausia susidomėjimo keliančių sportinių varžybų Prancūzijoje ir, gal būt, Vakariniėje Europoje yra dviračių lenktynės, vadinamos "Tour de France" vardu. Šiose lenktynėse jų dalyviai turi nugalėti net 2,500 mylių nuotolį, išmargintą daugeliu kalnų, kalnelių.

Birželio 23 d. prasidėjo 50-sios iš eilės varžybos. Pradėtos 1903 metais, jos spėjo įgauti didžiulį populiarumą. Net 140 sportininkų varžysis dėl "la gloire" (garbės) ir "les francs" (frankų-pinigių) net iki liepos 14 dienos.

Kaip apskaičiuojama, lenktynės stebi apie 30 milijonų žiūrovų, išsiriavusių pakelėje, kur dviratininkai važiuoja. Lenktynių kelias neapsiriboja vien tik Prancūzija — yra užgriebiama ir Italijos bei Šveicarijos teritorija.

Šios lenktynės yra padalintos į dieninius etapus; naktiniais sportininkai ilsisi. Laimėtoju išėina tos lenktynininkas, kuris sudėjęs visų etapų laiką, mažiausiai valandų praleido ant dviračio.

"Tour de France" laimėtojas tampa tautiniu heroju, panašiai kaip Amerikoje žymieji beisbolo ar futbolo žaidėjai. Laimėtojas gauna gana didelį prizą ir apie 100,000 dolerių priedų už įvairius pasirodymus, reklamą ir panašiai. Vienas iš tokių laimingųjų bus apvaiknuotas po sugrįžimo į Paryžių liepos 14 d.

Chicagos Lituania užbaigė futbolo pirmenybių pavasarinį ratą su vidutinėmis pasekmėmis. Žaisdama I-sios divizijos (antroji divizija nuo viršaus iš keturių divizių) pietinėje grupėje Lituania užėmė III-ją vietą, nuo pirmosios atsilikdama 3 taškais. Iš 7 rungtynių lietuviai pelnė 10 taškų su 4 pergalėmis ir dviem pralaimėjimais.

Lituania, kaip paprastai, lydėjo nesekmė ir vienerias rungtynes prakišo prieš silpnoką varžovą. Kitos pralaimėtos rungtynės buvo, galima sakyti, "užtarautos," bet ir čia buvo

proga nugriebti bent vieną tašką. Bet...ir vis tas bet, panašiai, kaip žaidžiant "major" divizijoje, iš kurios jau du kartus greitai būdavo iškrentama.

Šiomet grįžimui į "major" diviziją buvo daug vilčių, nes I-mos divizijos pretinėje grupėje pajėgių varžovų kaip ir nėra. Tačiau prarasti 4 taškai dabar jau vargu ar leis patekti į I-ją vietą ir kartu į "major" diviziją.

II-sis ratas prasidės po maždaug 6 savaitių. Jeigu pasisektų užlipdyti kelias dideles spragas komandoje, Lituania gal sugebėtų sušgrąžinti pasitikėjimą bent kelių šimtų ištikimų žiūrovų abyse, kokį vienu metu jau lyg ir buvo pasiekusi.

— Vincas Sercevičius, buvęs vienos geriausių vidurio puolėjų Lietuvoje, dabar treneruoja Armenijos krepšininkus, beruošdamas juos Sov. Sąjungos spartabiada.

— Laima Balaišytė, Europos mergaičių stalo tenisomeisterė, vyksta į Dvisburgą, Vak. Vokietijon, kur ji gins savo titulą. Su ja važiuoja ir jos trenerė B. Balaišienė.

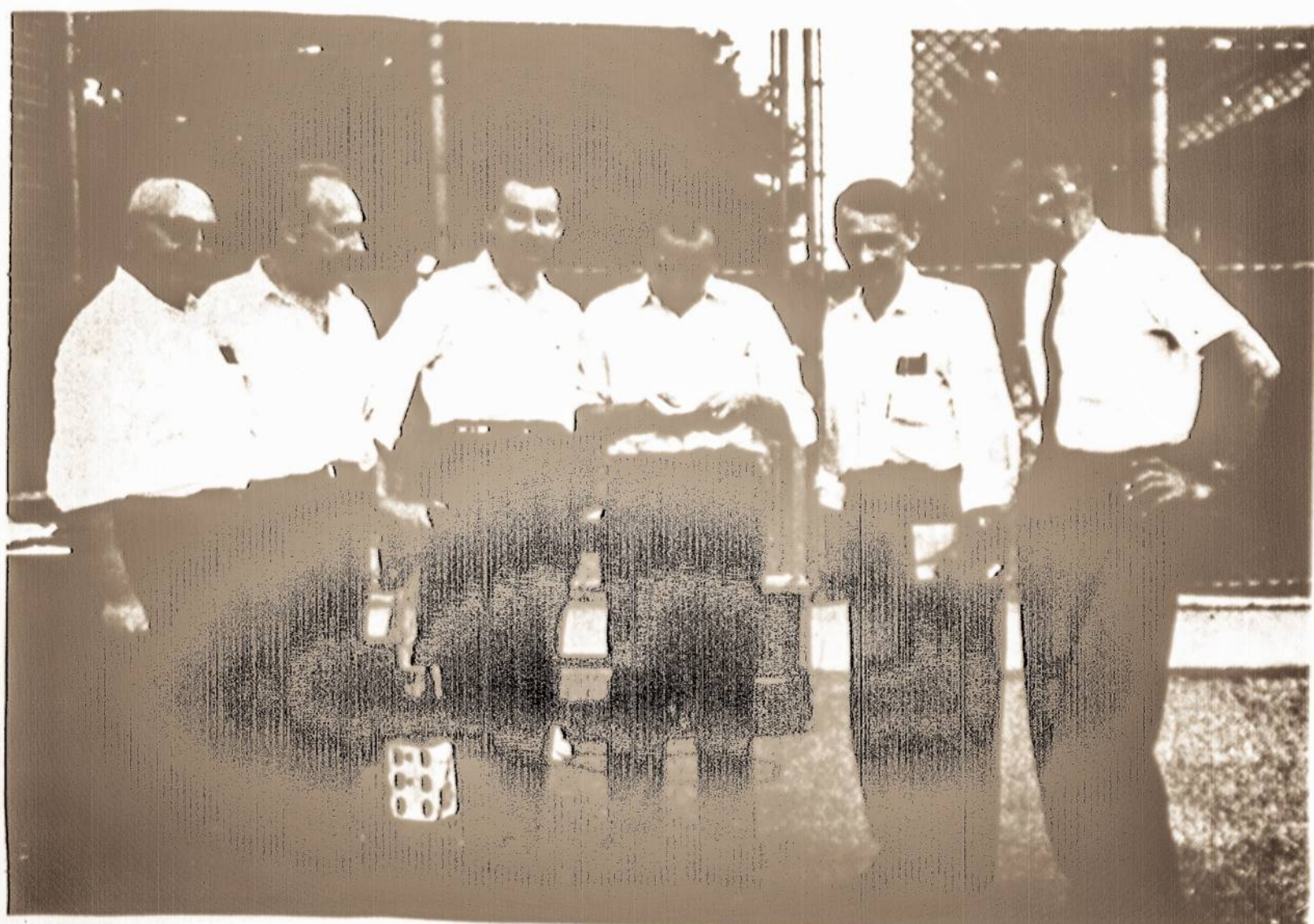
— Vilniaus Sporto laikraštyje plačiai buvo pagarbinti naujieji sovietų kosmonautai V. Bykovskis ir V. Tereškova. Birželio 18 d. numeryje jiems buvo paskirtas visas pirmas puslapis, o birželio 20 d. numeryje — pirmo puslapio didžioji dalis. Abiems kosmonautams buvo suteikti "TSRS nusipelnusių sporto meistrų" garbės vardai. B. Radzevičienė, Vilkaviškio rajono "keturvalakių" kolūkio karvių melžėja rodo savo susijaudinimą Sporte: "Apie kosmonautės Valentinos Tereškovos žydarbę mes išgirdome dirbdamos fermoje. Sunku apsaityti mūsų džiaugsmą. Pirmoji kosmonautė — Tarybų šalies moteris!"

II ŽPRENUMFRUOKITE VIENYBE

artimajam ar draugui

Sportininkų paradas prieš rungtynėms prasidedant. Priešakyje žygiuoja FASKo I vicepimininkas V. Jokubaitis. S. Narkėliūnaitės nuotraukos

Jie dirbo, kad rungtynės pavyktų... Iš k. į d.: J. Vilpišauskas, J. Ivasauskas, J. Kepenis, A. Bielskus, A. Vakselis ir J. Gasiliūnas.

LIETUVIAI ADVOKATAI

S. Bredis, Jr.

37 Sheridan Avenue
BROOKLYN 8, N. Y.
Telefonas: APplegate 7-7083

C. A. Voket

(Vokietaitis)
41-40 74th Street
JACKSON HEIGHTS, N. Y.
Telefonas: NEWton 9-6620

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

JUOZAS KAVALIAUSKAS

LICENSED PENNA AND NEW JERSEY
1601 S. SECOND STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: DEwey 4-5136

CHARLES J. ROMAN

(RAMANAUSKAS)
1113 MT. VERNON STREET PHILADELPHIA, PA.
Telefonas: POplar 5-4110

STEPHEN AROMISKIS

(ARMAKAUSKAS)
423 METROPOLITAN AVENUE BROOKLYN 11, N. Y.
KOPLYČIA LAIDOTUVĖMS Tel. EVergreen 7-4335

M. P. BALLAS FUNERAL HOME

ALB. BALTRUNAS-BALTON
660 GRAND STREET BROOKLYN, N. Y.
NOTARY PUBLIC Tel. STagg 2-5043

VISI ŠIE LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI IŠNUOMOJA AUTOMOBILIUS ĮVAIRIEMS REIKALAMS

GERIAUSIAS

INSURANCE ir REAL ESTATE

PATARNAVIMAS PAS

JOHN ORMAN AGENCY

110-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y.

Telefonas: VIRGINIA 6-1800

Park Florist

Gėlės pristatomos į bet kurias pasaulio vietas.

MATTHEW MAZEIKA
Savininkas

80-15 JAMAICA AVE. WOODHAVEN 21, N. Y.
Telefonas: VIRGINIA 9-3112

ROBERT F. NARK

Apraudoos AUTO Specialistas
Any car - Any age driver
ALL FORMS OF INSURANCE

175 REMSEN ST. BROOKLYN 1, N. Y.
Tel. MAin 4-6400 UL 8-1061

DISCOUNTS TO QUALIFIED APPLICANTS
Mutual Insurance Insure your tomorrow today!

JUOZO GARŠVOS LAIDOJIMO ISTAIGA

231 Bedford Ave., Brooklyn 11, N. Y.
EVergreen 8-9770

Joseph J. Garszva Anita R. Garszva
Joseph J. Garszva, Jr. John A. Pauley
LICENSED MORTICIANS

VIENYBĖ

MIRĖ VIENYBIETIS BRONIUS MINETA

* Ilgametis Vienybės bičiulis ir rėmėjas ir buv. Vienybės šėrininkas bel pareigūnas Bruno Mineta, eidamas 68 metus amžiaus širdies smūgio ištiktas, pasimirė birželio 21 d. Vellonis gyvena 66 Oakland Ave., Lynbrook, L. I., Birželio 25 d. palaidotas šv. Jono kapinėse.

Vellonis newyorkiečiams buvo plačiai pažįstamas kaip veikėjas įvairiose organizacijose. Priklausė Atletų, Pilečių Klubui ir kt. Liūdinčius paliko žmoną Beatrice, seserį Stefaniją, savo sūnaus žmoną Gloriją, du anūkus - Andrių 8 m. ir Tamą 6 metų. Vellonio sūnus yra miręs prieš 5 metus.

Vellonis buvo gimęs Lietuvoje ir vaikų būdamas kartu su sesute Stefanija atvyko į Ameriką.

* Vienybės šiomis dienomis po 25 dol. aukojo: A. Vikriakas iš St. James, L. I., kuris seniau turėjo mėsos prekybą Brooklyne, Izabelė Misiūnienė, kuri su vyru turi likerių ir degtinės krautuvę - Ray's Liquor Store (103-55 Lefferts Blvd, Richmond Hill, L. I.), Ona ir Juozas Garolai iš Verona, N. J. ir kt. Sekančiame numeryje Vienybėje bus paskelbta visų vienybiečių vardai, aukoję Vienybės mašinų fondul.

Ona ir Simas Goodis, vienybiečiai gyv. W. Orange, N. J., kuriuos šiomis dienomis aplankė Vienybės leidėja V. Tysliavienė ir Amelia Sinušienė su sūnumi iš Brooklyno. Simas Goodis ne taip seniai su J. Katilium (iš Kearny, N. J.) pardavė savo biznį - Kaunas Bus Co. Simas Goodis su žmona dabar užsiėmė savo gražia sodyba ir rezidencija, kurią yra aplankę tiek daug lietuvių veikėjų. Jų namų rūsyje yra lengtas nepaprastai idomus kambarius pobūviams. Siemas puošia nuotraukas iš Amerikos lietuvių veiklos, pradedant 1919 m. Chicagos seimu, kai Amerikos lietuviai padovanojo Laisvės Varpą Lietuvai.

W. Sinus nuotrauka

Dvi gabios šokėjos ir sportininkės Rūta ir Milda Jokubaitytės šoka newyorkiečiams sportininkų pagerbimo vakare Ridgewood Lanes salėje birželio 29 d.

Saulius Aronas gauna dovaną už laimėjimą lauko tenise. Dovaną įteikia dr. Alg. Nasvytis. Viduryje Al. Vakselis, Rytų Sporto Apygardos vadovas. S. Narkėliūnaitės nuotrauka

Rungėsi sportininkai... Atkelta iš 1 psl.

atiteko vyrų klasės olimpinėje estafetėje ir kita jaunių keturis kart po 100 metrų estafetėje.

Petro Katen skirtas vienkartinės taures vyrų ir jaunių klasėje irgi laimėjo patys newyorkiečiai.

New Yorko Liet. Bendruomenės apygardos valdybos pereinamąją taurę, skirtą klubui, surinkusiam daugiausia taškų lengvojoje atletikoje vyrų ir moterų klasėse laimėjo Toronto "Aušra."

Bendrai paėmus, rungtynės, kuriose nuoširdžiai rungėsi šiaurės Amerikos lietuviškasis sportuojantis jaunimas, newyorkiečiams atnešė trečią vietą. Pirmoji vieta atiteko Clevelando "Zaibui" ir antroji kana-

diečiams - Toronto "Aušrai."

Rungtynės vyko Linden parke, o jas rengė šiaurės Amerikos Fizinio Auklėjimo Sporto Sąjunga ir jas pravedė Rytų Sporto Apygarda ir New Yorko Atletų Klubas.

Organizaciniam komitetui pirmininkavo Ignas Gasiliūnas, gl nariais buvo Alg. Jankauskas, S. Remėza, Vyt. Labutis, J. Nakutavičius, V. Gintautaitė, Jokūbas Stukas, J. Ivašauskas ir kt.

Kęstutis Čerkėliūnas suredagavo žaidynių leidinį, kuriame šalia žaidynių informacijos, buvo visa eilė rašinių sporto temomis ir fotografijų.

Varžybiniam komitetui vadovavo J. Kepenis, padedamas J. Vilpišausko. Komiteto sekretorė buvo Rūta Kreičaitė, lengvosios atletikos vadovė - Vanda Valaitienė, vyrų vadovas - Vyt. Saidaitis, lauko teniso vadovas - Algirdas Birutis ir futbolo vadovas Kazys Brazauskas.

Vyriausiasis teisėjas buvo Algirdas Blelskus iš Clevelando, lengvosios atletikos A. Cenfeldas, lauko teniso Vyt. Saldaitis ir futbolo - Nikodemas Čerekas.

Žaidynės prasidėjo šeštadienį 10 val. ryte, o iškilmingas atidarymas buvo 2 val. popiet, kada aikštynė prажygiavo sportininkai, vedami FASKO I vicepirmininko V. Jokūbaičio iš Clevelando.

Invokacijai sukalbėti buvo pakviestas prel. Jonas Balkūnas, o varžybinio komiteto pirmininkas Jaroslavas Kepenis oficialiai atidarė žaidynes.

Pirmoji diena užbaigta sportininkų garbei surengtu pobūviu, įvykusi Ridgewood Lanes salėje. Tenai

clevelandietės sportininkės Rūta ir Milda Jokubaitytės pašoko išraiškos šokių.

Antroji žaidynių diena - sekmadienis pradėtas pamaldomis Maspetho par. bažnyčioje, pamaldas atlaikius ir specialiai sportininkams pritaikytą pamokslą pasakius tos parapijos kleonui prel. Jonui Balkūnui. Po pamaldų sportininkų vardu buvo padėta gėlių prie Lietuvos vėliavos.

Popiet žaidynės buvo tęsiamos Linden aikštėje. Apie 6 - 7 val. vakare jau buvo paaikšję žaidynių rezultatai ir laimėtojams buvo įteiktos dovanos. Joms įteikti rengėjų buvo pakviestas dr. A. Nasvytis, iš Clevelando, Liet. Bendruomenės tarybos ir FASKO vicepirmininkas.

Žaidynes stebėjo nemažas būrys newyorkiečių sporto mėgėjų.

US Soccer Football Association liepos 4 d. New Yorko Waldorf-Astoria viešbutyje pradėjo savo keturių dienų suvažiavimą. Tai su-kaktuvinis - 50 metų veiklai atžymėti suvažiavimas.

Dail. Natalija Jasiukynaitė su savo paveikslais Vilniaus temomis dalyvauja The National Arts Club vasaros parodoje, kuri prasideda liepos 17 d. ir truks ligi rugpj. 10 d. Parodos atidarymas liepos 17 d. nuo 5 - 7 val. vakare Arts Club patalpose, 15 Gramercy Park. Šią savaitę dail. Jasiukynaitė išvyko atostogų, kurias praleis pas savo seserį Jesse ir švogerį dr. Paul Meyers Bloomfield, Iowa, Dailininkė kartu pasiėmė ir piešimo įrankių ir ketina piešti gražius Bloomfield vietovės peizažus.